

LAKATOS LÁSZLÓ

új könyve:

KÉT REGÉNY

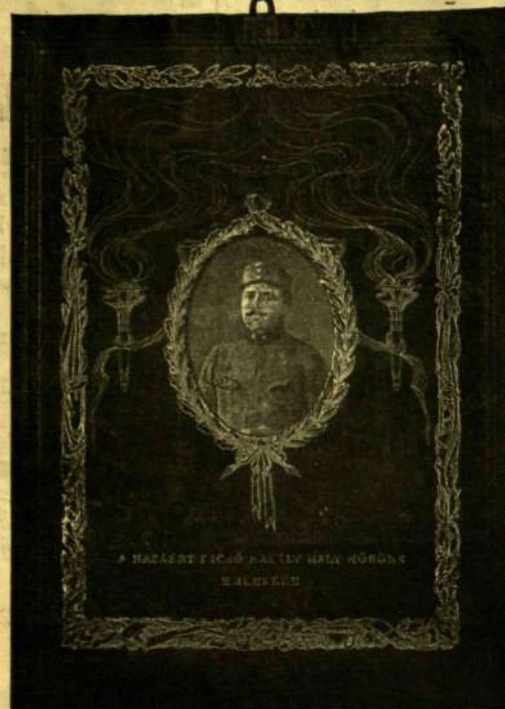
(Rúth könyve. Julie)

A szerelem kinjai és gyönyörei két művészi képbe foglalva.

Ára 5 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Eredeti nagyság 20x28 cm. Törvényesen védve. Tetszés szerint falra is függeszthető, asztalra is állítható.

Órizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen diszes, szép kivitelű fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe hősi halált halt kedveseink arcképét elhelyezhetjük, egy levelezőlapon történő megrendelésre bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ára 2 korona.

VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vároegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

NŐI KALAP

Allandóan több ezer darab van raktáron. Leánykalapokból nagy választék. Átalakítást legszebb kivitelben készít:

NŐI KALAPGYÁR

Budapest, VII., Károly király-út 9. (Hadik-palota, az udvarban.)

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

MÁJUSI SOROZAT:

Lengyel elbeszélők.

Sienkiewicz, Stasiak, Orzeszko, Szymansky, Przerwa-Tetmayer.

843—844. szám. Fordította Bányaí Károly. Ára 72 fillér.

Ambrus Zoltán:

Régi és új szinművek.

Színházi bírálatok.

845—846. szám. II. sorozat. Ára 72 fillér.

Beöthy Zsolt:

Ferencz József királyunk és Erzsébet királynénk emlékezete.

847. szám. Két beszéd. Ára 36 fillér.

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A legkellemesebb otthoni szórakozás, egy

„WÁGNER“-beszélőgép

Tölcséres vagy tölcsér nélküli!

Gyönyörű kiállítású finom díófa vagy mahagóni szekrény. Szabadalmazott hangverseny-hangdobozzal felszerelt. Rendkívül erős, zajtalanul működő óraműszerkezete évekig tartó használat után sem szorul javításra. Hangja erős, tiszta és élhető. — Ára 1000 darab aczéltűvel (lemezek nélkül) 100 kor.-tól 500 kor.-ig.

A „Wagner” hanglemezek a legjobb gyártmányok.

Elsőrendű minőségű anyagból készülnek, miáltal hangviszáadásuk tökéletes, tiszta és élhető. A 25 cm. átmérőjű, rendkívül sikerült felvételi dupla hanglemezek drábjá 6 kor. Erőshangu játszótülk 1000 darabja 10—15— és 20—K.

Lemezalbumok, a lemezek elhelyezésére ínom kivitelben darabja csak 6 korona.

CSÁRDÁSKIRÁLYNÉ

Álom, Álom Te rongyos élet Egy a szívem, egy a párom

A jányok, a jányok Hajmási Péter, Hajmási Pál Mint egy bálványt, úgy imádlak

Három a kislány Oh be durzás Árva a ház Drága szép muzsika Tavaszi felhők Már vége, már vége Dal a három kislányról Mária Miska, Hopeza Sári Csintányóros csudár világ Háborus felvételek Katonassors I. és II. rész Táboriútnál I. és II. rész Hazáért I. és II. rész Bakonótlak I. és II. rész

Katonánóták I. és II. rész Csillagfényes nyári éjjel volt Nem látlak én téged több Megkérem a lisztes molnárt Egy katona temetése Kard és rózsza Estére indul az ezred Vasárnap várom a bakámát Messze mentél nagyon messze Darumadár elszállsz dél felé Őszel arra ébredünk Felmeleg az Urstenhez Kalapomon piros rózsza Tyűh, de kutya jókedvem van

Megjött a Sári Harminckettős bakagyerek Kerekos András Acsi csigány Buzsika tetőn Kárpátok gerincein Zokogva sir az ószi szél Mikor az est mesélni kezd Zeuzsi kisasszony Lesz még ünnep ezen a világon Tiszaparti nóták Egyszer mentem el a báiba Stb. stb.

WÁGNER

«Hangszer-Király» országsszerle elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélőgépek áruháza Budapest, VIII., József-körút 15.

Fényképes lemez-jegyzék ingyen. Telefon: József 71.

TÜZÉRSÉGÜNK A BIR ES SABÁN ÁL ELFOGOTT ANGOL TEVÉKKEL.

A KISÁZSIAI HARCZTERRŐL. — Thomás Ferencz félvétele.

AZ AMAZONKIRÁLYNŐ.

REGÉNY. — IRTA PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

Theseus ágaskodva nézett el a hosszú Magnesia-utca messzehömpölgő emberáradata felett: «de hová sietnek mind így?»

— Hja, uram, mosolygott Zetes, — most e nagy estén teliholdkeltek következnek el, a hogy itt mondják, a «szent percek» a Nagy Isten szent ligetében. Az illendőség s a Hold Népei iránt való barátság arra kotelezi a fejedelmi vendégeket s egyáltalán az idejövő zárandokokat, hogy ilyenkor a Nagy Isten szent leányait keressék fel s mentől dúsabb ajándékokat hagyjanak náluk a szentély számára. E legnagyobb nap estéjén az ephesusi istenség megköveteli a szerelmi mámort. Ép ezért... de hisz im' itt vannak, — látod-e ezeket a szintén arra siető fehér függönyös gyaloghintókat?

Poseidon fia a fehér függönyök mögött előmosolygó csinos leányarcokat nézegette:

— Kik ezek, Zetes?

— Az előkelők leányai, uram. Ép ezt akarom mondani: ez ünnepe estén ők is felkeresik a szent ligetet. Annak egy másik sétányát...

Theseus amúltan nézett az aranyművesre. Ő bólintva erősödött:

— Igen, uram, és értsd meg jól, ez nem a nők megalázása, ellenkezőleg a Hold Leányainak a férfiemelő, szabados gögje van benn ebben az intézményben. Az ephesusi feleségek, ezt el kell ismerni, általában igen hűek és tisztességesek, de a közfelfogás mégis az, hogy a házasság voltaképp ellensége a nő természetétől sugallt szerelmi szabadságának s hogy voltaképp nincs az a férfi, a ki méltó lenne arra, hogy egy nő ennyire hű maradjon hozzá... Ép ezért mielőtt egy leány hitvesi örökhűségére egy férfinak kötné le magát, a Nagy Isten parancsából jogot követel magának arra, hogy életében egyszer egy estén szabadon, másokat is ölelhessen. És nemcsak joga ez, hanem kötelessége is, mondom: parancs, a Nagy Isten parancsa, mely fentartja a nő ősi jogát a szabad szerelemre... És ne gondold uram, nem úgy van ez, mint a babyloni Mylitta-szentélyben, voltam én ott, tudom: ott mi férfiak választunk, itt Ephesusban azonban nem mi, hanem a nők választanak. És pedig egészen szabadon. Meglátjuk, hisz mi is oda megyünk... Minket beeresztenek, mert idegenek vagyunk s ott csak idegeneknek szabad pályázóként megjelenniük...

Zetes szavai fülüket lármba fültak bele. «Zogan! félre az útból, a Zogan jön!» hangzott egyszerre a velük szemben jövő tömeg soraiból. Rakoncátlan, részeg sokadalom hömpölygött ellenük utcahosszat s lapított a falhoz kettejüket, — Zetes békén hagyta, de a szürke khitonos Theseus mindenáron magukkal akarták ragadni az otromba kurjongatók. «Jer mára, üvöltöttek, — hisz te is rabszolga vagy!» Az athéni öklét emelte, az aranyműves azonban rémülten fogta le:

— Zeus ments, uram, hisz látod, mások is népmán tűrik pimaszságaikat... Ezek a rabszolgák: a Nagy Istennek ez a nagyhete az ő évi nagy ünnepe is. Ez alatt a hét alatt ők nemcsak szabadok, hanem egyáltalán minden szabad nekik. Odanézz, ott jön a tömeg közepén az ünneprabszolgakirálya, a Zogan, ezt minden évben ők maguk választják maguk közül: a Zogan erre a hétre királyi öltönyt és jelvényeket kap... Ugyan nézd már, mily fonákul áll rajta a borral leöntött szennyes bíbor s félrekapott koronájával mily nevétségesen pöffeszkedik a fejedelmi gyaloghintóban a puffadt képi, részeg fickó!

— S az a nő mellette?

— Az az ő egyheti hivatalos felesége: egyébiránt Omphale királynőnek egyik udvarhölgye, sőt rokona... a Zogan vele jár, vele dőzsöl s mindenütt ingyen eszik-iszik városzerte; de ezen a feleségen kívül még annyi szent leányt hurcolhat el a Nagy Isten szent ligetéből, a hányat akar...

Theseus lábujjhegyre állt:

— Van vagy húsz-huszöt leány ott az aranyos hordszék mögött.

— No, akkor ez az idei Zogan még aránylag eléggé szerény... Ő hát így uralkodik egy álló héti, vagyis ma éjjel, a mikor is egyszerre véresen vége a dicsőségének: a rabszolgák újra rabszolgákká lesznek s ő, a Zogan, az ősrégi szokáshoz képest, máglyára kerül. Oh, tudja ő ezt előre, azért illyentáiban, teliholdkeltek már rendszeren holtrészeg szokott lenni...

A rabszolgahad lármasan hömpölygött odább, s a két hellén szabadabban folytathatta útját a Magnesia-utca márványarkádjai alatt. Fényes tyrisi s egyiptomi üzletek sorakoztak itt egymás mellett, melyekben a messze nyugati Ispania «Malaga»-jának, vagyis «beszó» helyének a sós halaitól kezdve, a messze kelet Aram-Naharaim folyamkőzének a tömjénjéig minden szepet és jót kapni lehetett. Egy font arany volt a selyem fontjának az ára, melyet a görögöktől Tigrisnek nevezett Nyil-folyón túlról a kelő nap oszlopa mellől hoztak az üzerek a ferdeszemű, esengettyűs-kalapú emberek országából Ephesusba... a kirakatokban hó-aranyékszerek, egyiptomi kőnek nevezett hamis gyöngyök csillogtak s az amethyst-szín techeleth-től a tüzes fekete argamanig a tizenháromféle bíbornak minden azúr, hyacinth, viola és vérszín szövetányaival pompáztak. Volt ott thulei borostyánkő, memphi váson, gileadi balsam s százféle egyiptomi kendőz-szer, köztük a híres thebei mesztem, melylyel a nők a szemük alját szokták érzelmes-zöldre festeni, a mi különös-képp kihívja, sarkantyúzza a férfiak vágját. Zetes a leghíresebb sidoni fodrász boltja elé vonta a gazdáját:

— No, itt ép egy esküvőre induló fiatal pár jön ki a Tebith mester csinósító műhelyéből. Előkelők, fényes menet. O t a menyasszony, — ép erre fordul...

— Látom.

Az aranyműves évődve mosolygott:

— Dehogy is látod, uram, hisz nem ő rá nézsz: nem az a csupaszkepű, nórúhás a menyasszony —

— Hát ki?

— A másik!

— Az a bajszos, férfiruhás? — ámulat Theseus, — ugyan ne bolondozz már, Zetes... hohó, de mégis igazad van, látom már: az a bajszos és szakáll festve van. És pedig egy igen csinos leányarcra van ráfestve, — nevetett Theseus

— Ugy van, uram.

— De hát miért? mire való e rútitás?

— Arra, sügta az aranyműves, — hogy a menyasszony, mint igazi Hold Leány a kétségkizáróan kimutassa, hogy ő lesz az úr a háznál. Szóval, a mint látod, itt Asszonyországban a férfi szoknyában, a nő pedig férfinak öltözve megyen esküvőre... Szép menyasszony, tette hozzá aztán hangosan, — tetszik tán valami? ezüstből való csók-amulett, arany-gránát-al-mácska-fülfüggő, rubintos fenyőfóboz-csatt? Ej lusta rabszolga te, mutasd már a portékánkat!

A násznép odajött hozzájuk. A vőlegény, kinek arca valóban egészen nőiesre volt csupaszítva és kendőzve, igen alázatosan tetszett, de a festett bajszú menyasszony annál erősebben lépett fel. A szerelmi termékenység gránát és fenyőfóboz amulettjei közt válogatott, közben azonban egyre gyakrabban rajtafelejtette a szemét az álrabszolga Theseuson. Bámúlt rá, mint valami felsőbb lényre.

— Tetszel nekem, te szolga, sügta végre, — és ma Zogan napja van!

Poseidon fia gögösen mérte végig:

— No, te annál kevésbé tetszel nekem! Beh csúf vagy azzal a bajszszal...

A menyasszonynak arcába szókott a vér:

— Ripóks pimasz... Ki vagy te, miféle idegen, hogy így mersz beszélni velem?... Te nem vagy rabszolga —

Egy percze farkasszemet néztek. Az ephesusi leány sáppadni kezdett. Még halkabban szólt:

— Te... én már tudom: te az vagy, a kit itt halálra várnak... Theseus? Ugy-e? Felelj!

Az athéni nem szólt, csak merően nézett rá. A menyasszony borzongva vergődött:

— Félek téled... Kiáltok!

Theseus elmosolyodott. Lopva megszorította a kezét:

— Elárulsz?

A leány kezdett megnyugodni. Lesütötte a szemét. Reszketve tette újat a szájára:

— Csitt... hallgatók.

— Rajta, adj fel, mért nem teszed?

A menyasszony megint elpirult, de ez már nem a harag, hanem a szégyen szelidebb pirja volt:

— Mert... mert előbb azt akarnám, hogy láss bajsz nélkül. Nem vagyok én oly csunya...

Eh bánom is én, letöröm ezt az undok festéket —

— Ne tedd!

— Lásd, könnyen megy, — az anyám? se baj azt mondom, véletlenül esett... Hamar egy tükröcskét, hisz itt van nálad... úgy!... Nézz most rám.

— Szép vagy...

A leány boldogan vonta sűrűbbre fátolyát állá köré s gépiesen babrált tovább a köveztet állított háti boltoeska fölkeiben. Közben olykor hátraszólt a Zetessel pletykáló násznéphez: eigen, mindjárt, megyek már, anyám.

— Szép vagy, ismételte az athéni sügva, — és most feladsz, úgy-e?

Izzó tekintet a fától alól, — a menyasszony mosolyogva rázta magásra tornyosított kontyát:

— Feladjalak? Ugy kellene... de kár lenne érten. Inkább megmentelek...

— Köszönöm.

— Te férfi és nem báb vagy. Nézd a vőlegényemet, — Agron, kariai herceg... Utálom. Megmentelek, de csak úgy, hogy ha veled mehetek...

— Jer, viszlek... Ej Hold Leányai, hát ti nem mind gyűlöltök a Nap Fiait?

— Dehogy is. Mi fiatalok nem. Csak ők, az öregek. Kivált ha ők maguk nem szerethettek...

A leány elgondolkodott:

— Tudod, ez úgy van, hogy minket férfimegvetésre és uralkodásra nevelnek. Hát hiszen szép az az uralkodás és az is igaz, hogy ezek a mi szófogadásra nevelt férfaink semmiképp se uralkodhatnak rajtunk... De ha aztán az ily mulya holdfi helyett egyszer igazi férfit látunk, akkor — én legalább és velem mások — mi azt gondoljuk: uralkodás? szép, szép, de mégis fárasztó és mégis csak inkább csinálja más! Nos hát magaddal viszesz, úgy-e? Ments meg ettől a mulytól...

Beszédjük egyre halkabbra vált. Zetes persze csak annál hangosabban tartotta szóval a többieket.

— Értem, sügta a leány, — te hát mindenképp a rab Herakleshez akarsz hozzá férközni? Jó. Meglesz. Én hozzásegítlek. Az esküvőmről egyenest a palotába megyek s ott leszek az éji menetben. Látni fogsz. Ott lépkedek Omphale királynő kocsija előtt s ép egyike vagyok azoknak, a kik a Herakles lánczeit fogják. Amastris hercegnő vagyok... Én majd intek neked —

Theseus megragadta a kezét:

— De mikor? hol?

— Majd ha a kolophoni kapun s a Kaystros-hídon is túl leszünk —

— Helyes!

Amastris hercegnő döbbenve lépett hátra:

— Jaj mit teszek, mit igérek! Áruló vagyok —

— Enyém vagy!

— Csak most el ne hagyj.

— A Hold veled... Megyek már, anyám.

A hercegnő gyöngyházzal rakott gyaloghintóba lépett. Theseus hosszan nézett utána. A főtávoz, virágos menet az ékszereszek Alabandai utcájába fordult be. Zetes bólintott:

— Ide mennek a szomszédba a kyprusi Szakallas Astarte szentélyébe...

— Te Zetes és aztán igazán szakállá van ennek a házasságistennőnek?

— Van bizony, uram és pedig fonatos aranyból való s hozzá még, a hogy itt mondják, izzadó szobor ez, vagyis csudatévő, vagyis ha rokon-szenves pár járul eléje, alabástrom homlokán veritékszerű nedvesség üt ki, a mi kétségbevonhatatlan jele annak, hogy az istennő valóban és komolyan azon erőlködik, hogy az illetőket boldoggá tegye...

Poseidon fia elmosolyodott:

— Hát azt hiszem, Amastris hercegnő boldog lesz. De nem tudom, a szobor izzadni fog-e... Jer, nézzük meg, Zetes!

Az aranyműves jámborán tiltakozott:

— Nem lehet, uram. Nekünk a Szent Negyeden át a sardesi kapuhoz, az amazonkirálynő érkezéséhez kell sietnünk. Tudunk kell, mekkora erővel jön... Persze itt a trallesi utca sarkán mindig nagy a tolongás ilyenkor —

— Mi van itt, mi ez a nagy nyílt márvány-csarnok?

— A törvényszék uram. Nézd, a bírák mind mily lázasan dolgoznak, csak hogy minden ügyet még idejében, az éj beálltáig, elintézzenek és senki ma pörrel, haraggal ne ünnepeljen.

Theseus a csarnok oszlopai mellé hágtott fel. Bizonyos távolra egymástól kömelmények s rajtuk oroslánlábás márványkarosszék sora-köztek, — mindegyikben egy-egy idősebb nő ült bíborszegélyes talárban s phrygiai sikkában. Elöl a felek veszekedtek, a közönség zúgott, a márványszék mögött néma törvényszolgák s poroslók álltak az amazon kettős bárdal.

Mindannyiszor villant ez, valahányszor a gyorsan döntő bíró ítéletet mondott. A beálló esendben jól lehetett ezeket az ítéleteket hallani...

— Fijelünk csak, uram.

Az első márványszék előtt két kötözött bűnös állt. Két gyilkos: egy apa-, és egy anyagyilkos. A nőbíró ép méltóságosan kelt fel s eltörte a pálcát felettük; aztán újra leült s harsányan szólt: «miután az anya a legszentebb é földön s miután az, a ki a nőt meri bántani, voltaképp az istenséget bántja, ez anyagyilkos számára nem lehet kegyelem s neki könyörtelenül halnia kell, vigyék!» Elvitték. A bíró folytatta:

GRÓF ZICHY GÉZA, a kiváló zongoraművész, kit a király a rokkantak oktatása körül szerzett érdemeiért huszárhadnagygyá nevezett ki.

«miután az apa is szent, az apagyilkos is bizonyára szörnyű bűnös, tehát ő is méltóan lakoljon, vagyis: örök rabságban szenvedjen és úgymint négy egész marék aranyport és ötven nagy ezüst hal vérdíjját fizessen, — vigyék!» Tovább, — villant a következő nőbíró bárdja, ő is ítéletet mondott. Két pár ember állt előtte, mindegyik egy-egy esecsemővel, s az ítélet így hangzott: «te ephesusi polgár, neked ettől a rabszolgától gyermekek van; támadok ellen ezennel kijelentjük, e gyerek azért nem fattyú,

hanem törvényes és nemes, mert az anya a döntő s az anya is az. Sőt a gyerek által az apja, e rabszolga is szabaddá lesz. Mehetek... Te azonban, te ephesusi polgár, te neked ettől a melletted álló rabszolgától van gyermeked s ez a te gyereked fattyú marad és nemtelen, mert nem az apa, hanem az anya a döntő s ő is az. Mehetek...»

Helyeslő moraj a javarészt asszonyi közönség részéről. Az első pár rabszolga apja felemelt fővel pókhendi göggel vonult el gyereke mögött, a másik pár azonban megsemmisülten maradt állva. A lesújtott ephesusi polgár méltatlankodva tört ki:

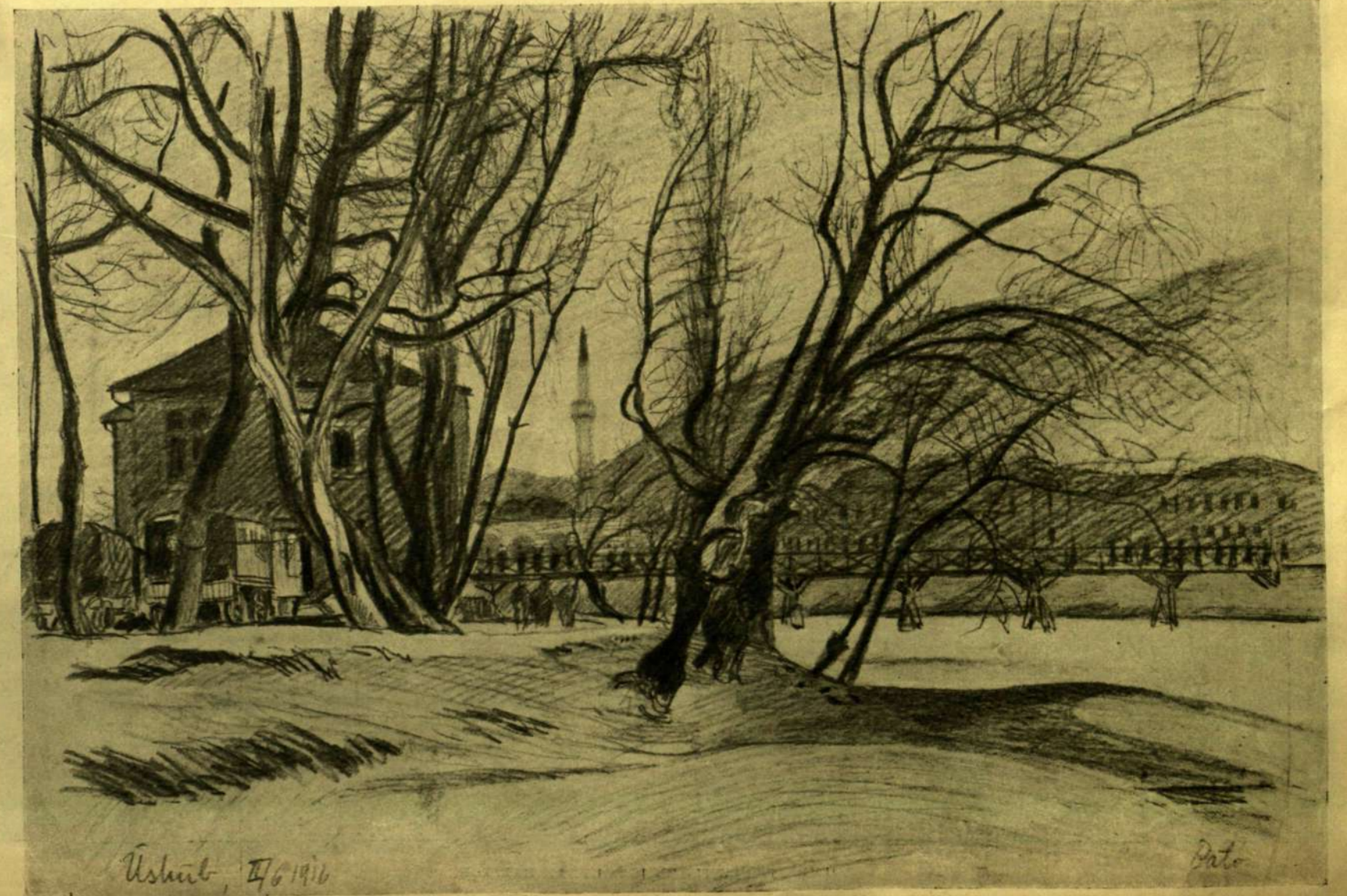
— De bírák te, úrnóm, ha az a másik anya, az a polgár, gyereke által szabaddá teszi ezt a rabszolgát, hisz akkor igazság szerint tán az én gyermekem rabsolga-anyjának is szabaddá kellene lennie?...

Gúnykaczaj, — a poroslók botja suhogott a vakmerő feje felett. Futva menekült asszonyával és fattyával. Az üldözők homloka a Theseus hatalmas védőkönnyökébe ütözött bele. Röknyödötten tántorodtak vissza s hallották a fenyegető hellén szót:

— Oh patros Apollon... apai Apolló te, adj már végre jogot az apaság lelket adó, lelki hatalmának az anyaság tetet adó, testi uralmával szemben!

Pár férfinak lopva csillant a szemé, de a tömegnek nagyobb asszonyrésze dühödten lár-mázott: «Ki az? Ki volt? hol az a vakmerő? fogjátok meg!» Theseus sietve ugrott le a csarnok oszlopa mellől s Zetessel hamar letűnt a tova-hömpölgő emberárban. Már látszott a Szent Negyed méhkasomlokzatú hatalmas kapuja s a magas falak mögül az Ortigia szent liget cédrus, gránát és tömjénzaga s nehézszerelmes illatok kábító felhője áradt ki a szongó Magnesia utcára. Itt már több volt a férfi a nőnél. Sűrű sorokban tolongtak a meg-megnyíló érczkapu felé; kiki a markában tartott pénzgyűrűket s a szintén pénzü szolgáló ezüst-holdakat, ezüsthalakat csörgette s összeszoruló torokkal ellenségesen nézett a férfisomzédjára. Közben mind visszatartott lélegzettel füleltek a ki-kihallatszó női énekre, kaczajra s aztán csak annál szilajabban tolokodtak előre...

(Folytatása következik.)

ÜSZKÜB. — Bató János rajza.

ÖRÜLET.

Nem volt mindig háború: sőt nagy háború elég sokáig nem volt Európában. A balkáni viaskodás földrajzi elhelyezkedésénél fogva se volt alkalmas arra, hogy a nemzetközi érintkezést a mi világrészünkön zavarja vagy csökkentse. Az internacionális országútak évtizedeken át nyitva állottak a szabad forgalom számára, az utazás szakadatlan lendületben volt. Azok az alkalmak, a melyek a művelt nagy nemzetek különféle érdekeltégeit hol az egyik, hol a másik országban összehozták, folyton sűrűbbé lettek. A temérdek kongresszus, követési összejövetel, internacionális megbeszélés és konferencia egyúttal mind ismerkedő alkalom is volt, a mely módot adott arra, hogy a határokon túli élet rendjét, természetét, erkölcsit tanulmányozhassuk. A gazdasági élet és a jólét fejlődése is magával hozta egyre szélesebb rétegek, egyre szélesebb mozgékonyt. A látó-kör nőtt és a tudott valóság fölülte folyton szemléletesebbé vált. A messziről jött, vagy messze járt ember már nem beszélhetett olyan sokat és főként olyan sokat furesát, sőt vadat, mint valamikor, mert már sokan voltak, a kik messziről jöttek vagy messze földet bejártak. A tapasztalatok kontroll alá került és a képzelet vagy a hódító hajlandóság erős önmérsékletre kényszerült, mert a szomszéd utczában is lakott vagy lakhatott olyan ember, a ki már szintén járt a hegyeken túl vagy éppen most készül oda.

A föld összezugorodott, mondogatták. A távolságok megszűntek vagy legalább is nagyon összehúzódtak. Az expresszvonat a harmadik országba elvitt egy nap és a négykéményes hajó egy másik világrészbe egy hét alatt. És az expresszek is, az Óceánjáró hajók is zsúfoltan jártak. Nem számított többé globetrotternek az, a ki a szomszédos ország fővárosában is járt, vagy a Lidón fürdőzött. A külföldi utas nem volt okvetlenül angol világjáró és nemcsak a lordok és nemcsak a spleen miatt indultak több hetes útra. Minden nagy ország fővárosának legforgalmasabb útjain minden nemzet szava megszűnt. Egészen otthonülő nemzet Európában alig maradt. Az inter-

nacionális forgalomnak meg voltak a maga nagy, lüktető életű országútjai és korzói, de az idegen minden fajtájából a kevésbé frekvenciált útvonalakra is jutott.

Es szállóigévé edződött az a mondás, hogy az egész világ egy falu vagy város. A mi annak a tapasztalatnak a megállapítása, hogy a kultúra a maga összefüggő területén az életnek több hasonlóságát teremtettem meg, mint a mennyi más formáságot, meglepőt, sajátosat, egészen különös érintetlenül hagyott. A másformaságok, a sajátosságok, a különösségek — hiszen, a hány ház, annyi szokás, — természetesen megvannak, de a méreteik nem oly óriásiak, a lényegük nem oly érthetetlenül ellentétes, hogy a fantasztikumig érne. Az ember ember és az egyetemes fejlődés erkölcsé többé-kevésbé mindenütt kiérvenyesül. Legfőképpen, a mi a haladás élén masírozó közösségekben már általános rend, az a hátrább eső fölleteken, mint büszke új emelkedik ki egy amott már elporladt mult itt még eleven valóságából.

Szóval: hosszú évtizedek temérdek eszköze adta meg a módot és temérdek alkalmát szülte a kötelességet, hogy Európa nemzetei egymást, egymás portáját, berendezését, egyéniségét és erkölcsét megismerjék. Hogy legendák és ostoba rémmesék többé a közhiedelemben se meg ne teremhessenek, se tovább ne élhessenek. Sok más mellett, ez is egyik logikus indítéka lehetett annak a föltevésnek, hogy a háború nagy határozása se teremtheti meg többé a nemzetek között azt a távolságot, a melyet csak a tájékozatlanság és a teljes tudatlanság jóhiszemű, de féktelen fantáziája festhet tele torz, nevetéssé vagy fölháborító ostobaságokkal. A földről, a hol már jártam, a melynek városait, egyetemeit, múzeumait láttam, művészeit esodáltam, tudósait hallgattam, nem hiszem el többé, hogy ott hétfejú szörnyetegek laknak, ha tűz és füst tengere öntötte is el egy időre a határt úgy, hogy átmenni se átlátni nem lehet rajta.

Es ezen a ponton érte a gondolatainkat a háború sokban váratlan hatásának egyik legvakmerőbb meglepetése. Meglepetés és lehangoló volt már ama rengeteg gyűlölet kiszűrése is, a mely különben a nyugati népek lelkében

nyilatkozott meg mindjárt a háború első pillanataiban. A mit a francziák a földjükön rekedt békésen utazgató, tanulmányozó, szórakozó vagy fürdőző honfitársaikkal, köztük asszonyokkal, öregekkel, gyermekekkel és betegekkel műveltek, a londoni csöcselék féktelenkedése, a milánói és római fosztogatások, gonosz, csunya és riasztó emlékei maradnak ennek az időnek.

Es talán a forró büntudat volt az inspirációja annak a fekete hadjáratnak, a melynek egyes rohamait már csak az ámulat zavarával nézhetjük az olasz, a francia és legfőképpen az angol újságok hasábjain. A rágalomnak valószínű csudateteleire ihlette ezeknek az újságoknak a vakmerőségét és a fantáziáját az, hogy a valóság az ő szájukra olyan vádakot, a melyeket mi teljes joggal emelhetünk, nem adott. Hogy egyszerűen a barbárok nemzetének nyilvánították azt, a mely magában a háború folyamataiban is a technikai készség és a tudományos aktivitás fölülmulthatatlan teljesítményeit és alkotásait produkálta, azon már meg se ütődünk. De a rágalomnak is van határa: a judicium. Józan ember nem hazudik nagyobb, mint a mekkorát esetleg el is tudna hinni. A ki ennél nagyobb hazudik, az vagy ostoba, vagy biztos abban, hogy a hallgatósága örült. Komoly angol lapok közöltek hasábos tudósításokat arról, hogy a németek az elesettek hulláinak kiolvasztásával segítenek a zsirihányon. Nem pápuákról vagy hottentottákról írják ezt, hanem egy nagy európai nemzetéről, a melynek országát angolok százai utazták már be, a melynek tudósait, művészeit, költőit Angliában is ismerik, a mely iparban, kereskedelemben legerősebb versenytársuk. Vigasztalhatjuk-e magunkat azzal, hogy nincs egy ember se az egész szigetbirodalomban, a ki elhinné az ilyen dermesztő ostobaságokat? Nem tudom: van-e jogunk ilyen vigasztalódásra. A gyűlölet rettentés mánor és a mánorban a hiszékenység együtt szárnyal a rágalom fantáziájával. Az úgynevezett háborús örület nem csupán az egymás testét marezangoló dulakodók önkívületében tombol és talán nem is ott a legtömből.

Szöllösi Zsigmond.

ILYEN TERÜLETEKEN IS FOLYNAK HARCZOK.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

TÜZÉRSÉGI ÁLLÁS.

KILÁTÁS ARCÓRA A WACKELSTEIN MELLŐL.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

GOLUB KRISTÓF TRAGÉDIÁJA.

Elbeszélés. — Irta Bán Ferenc.

Az új törvényszakaszt mindenki helyeselte, csak az orvosok nem. A jogászság vitte keresztül, elfogadtatta a kormánytanácssal és így az első csapást ráért az orvosi tanácsra, mely a Független Államban évszázadok óta uralkodott már. Az orvosi tanács két okból ellenzte a javaslatot; először azért, mert az ősi ellenség, a jogászság kardoskodott érte, de még sokkal inkább azért, mert semmi hasznosat nem látott benne.

A Független Államban a tizenhatévesektől kezdve minden polgár nekilátott, hogy megtanulja az új törvényszakaszt. Két nappal később már a vizsgáztató bizottság elé kell állni s a ki akkor nem tudja szóról-szóra az egy esztendőre elvesztett polgári jogait. Ezért igyekezett mindenki. A törvényszakasz így hangzott: «A ki olyan cselekedetet követ el, a melyet a törvénykönyv nem enged meg, az köteles öngyilkossá lenni.»

Golub Kristóf elnöke volt az orvosi tanácsnak, de azért ő is tanulta. Szögletesarcú ember volt, csupa csont, meg izom, semmi fölösleges húsa. Az emberi test zsírpárnáira régen halált mondtak az orvosok, csak a hőbortos szépséget szolgálja s erre a Független Államban már semmi szükség. Az eugenikának évszázados alkalmazásával elérte az orvosi tanács, hogy a legtöbb ember hatalmas, csontos, de csunya lett és Golub Kristóf ideálja volt ennek a típusnak. Rengeteg fej, renegon széles vállak és acélos lábakon mozgó erős törzsek. Kerekvonalú, szép emberek akkoriban is akadtak, sőt az utóbbi évtizedek alatt a számuk egyre növekedett, nagy dühére az eugenikának, de el is nyomták őket, hivatalosan a «zsíros» eszűnevet kapták és nehogy érzélgés, szentimentalizmus keveredjen a Független Állam társadalmi életébe, törvényvel tiltották el őket a közügyektől, a művészetektől és az irodalomtól.

Golub Kristóf hatodszor győződött meg róla, hogy az új törvényszakaszt, az «utalatoskát» nagyszerűen tudja s ekkor a falon megzördült egy csengő. A táblán rengeteg tömegű csengő sorakozott, de a csengés fajtájából Golub Kristóf rögtön megértette, hogy a Nagy Házba hívják; az asszonyok mindnyájan itt születtek a gyermekeiket, minden pillanatban orvosi ellenőrzés alatt; akkor már drága lett az emberélet. A csengő alatt ekkor egy kerek, csudaszép nő arc jelent meg egy parányi kis tükrökben. Golub Kristóf így tudta meg, hogy Golub Helén miatt hívják. Helén a leánya lett volna tulajdonképpen, de a törvénykönyv a szülő és a gyermek viszonyát csak a születéstől számított tizenöt évig ismerte el; Helén pedig már tizennyolc múlt.

Az orvosi tanács teljes számban állott Helén ágya körül. Golub beléptek mind meglapultak és a legfiatalabb, a ki már szívesen jutott volna előbbre, hízkelve kezdte az eset ismertetését.

— Az ön leánya —
— A leányom?! — dörgött Golub Kristóf.
Az ifjú orvos egyet nyelt, azal elmuladt a szégyenkezés és így folytatta:

— Golub Helén fekszik előttünk. Első társa Aluda Orom. Tizennyolc éves és két hónapos. Az eset igen komplikált. Golub Helén gyöngye s szervezete terhelt, zsíros, atavizmus, szülést nem bírja. Vélelem: a gyermeket meg kell ölni; vagy másik esetben ha a gyermek lenne a fontosabb, akkor az anyát!

Az orvosok mind helyeslően bólogtak, ez az ő véleményük is. Helén irtózatossá gyötrődésével senki sem törődött. Golub Kristóf az ágyához lépett, hogy megvizsgálja. A fiatal asszony esdekelve szólt: Apám!

A dallamos hangja nem ébresztett visszhangot senki szívében sem.

Az orvosi tanács nem látva több tennivalót, az ülésterembe vonult. Golub Kristóf egyedül maradt Helénnel. A boldogtalan asszony, mint vízbefelő a szalmaszárra, úgy vágyott néhány vigasztaló szó után. És meglemedett benne a remény, mert édesapja bizonyára azért maradt egyedül vele, hogy gyöngéd, nemesszívű lehessen. Golub Kristóf ridegen tett-vett; Helénben csüggedni hajlott le a reménység, de így bátorította magát:

Jánossy József.

IV. KÁROLY KIRÁLY SZOBRA NAGYBECSKEREKEN, MELYET A 12-İK GYALOGÉZREDBŐL LABBADÓZÓ OSZTÁGA EMELT.

Zombori Erebits Gyula szobornívű.

— Hisz ő engedte meg, hogy egész életemben együtt maradjak a drága férjemmel!

— Apám! — könyörgött a nova, mint víz alól fölüzködött kéz.

— Asszonyom, törvényeink szerint három év előtt megszüntem az ön apjának lenni... Neve Golub Kristóf, az orvosi tanács elnöke vagyok!

Golub Kristóf nagyon fura szerszámot vett ki az egyik szekrényből s azon, mint egy mészalátót néhány lépés távolságról vizsgálni kezdte az asszonyt. Valami nagyszerű sejtélem kapta meg, az arca kipirult s a szerszám két keze szinte remegett. Életének legnagyobb pillanatával állott szemközt s most a bizonyosságot akarta a jövő karjából kiereszkölni.

A tanácssteremben türelmetlenkedtek. Az alnök gúnyosan magyarázta:

— Bizonyára megint kutat. Önök bizonyára ismerik Golub Kristófnak azt a fixa ideáját, hogy «zsírosok» adják majd a fajunk legtekéletebb példányát... Bizonyára most is az ideál után kutat!

A legfiatalabb nevetve folytatta:

— Azt mondják, hogy épen e teóriájának kedvéért engedte meg, hogy leá... , hogy Golub Helén ne egy évre, hanem élethossziglan szerződjön Aluda Orommal.

Egy kiálló pofacsontú orvos indulatosan jegyezte meg:

— Golub nagyszerű ember, de irtózatossá botlás volt engednie Golub Helén könyörgésének. Két zsírosat házasságra engedni! Szörnyűség! Hát nem látják önök, hogy ez a rongyos fajta napról-napra szaporodik?!

Kollégái eszélesen bólongattak és ő még ingerültebben folytatta:

— Azt tartanám lehelyesebbnek, ha megölnék úgy Golub Helént, mint az embriót. Erre ki tudja «banatában» talán még Aluda Orom is öngyilkos lenne. Egy csapásra három zsíros! Milyen nagyszerű lenne!

Így ábrándozott, de az alnök közbeavatott:

— Ime, itt a gyakorlati példa rá, hogy a jogászság ostoba törvényezikre romlásba dönti az államunkat!

A kollégák nem értették, mire az alnök világosabban szólt:

— Az új törvényszakasz öngyilkossággal sújt minden tettet, a melyet a törvénykönyv nem enged meg... Nézzenek kérem utána, ugyan megengedi-e a kollégánk kitűnő eszméjét.

— Oh, hogyne, alnök úr, hogyne! — hadarta a kiálló pofacsontú. — Abszurdum lenne, ha a törvény nem engedné meg a faj érdekében való ölést!

A legfiatalabb sokáig keresgélte a törvénykönyvben és rezignáltan jelentette ki:

— Nincs benne!

— No mindégy! — tüzelt a kiálló pofacsontú.

— Az orvosi tanácsnak joga van házasságokat megsemmisíteni, ebből önként következik, hogy a házasságokat is megsemmisítheti.

Maga is észrevette, hogy nagy ostobaságot mondott és elhallgatott.

— Rossz a törvény, rossz a törvény! — mondta az alnök.

— Reviziót kérünk! — harsogta a legfiatalabb.

— Semmi értelme! A revizió csak félév múltán léphet életbe! — dühösködött a kiálló pofacsontú.

— De a jövő, kollega, a jövő! — intette le az alnök.

Egy szolga jött jelenteni, hogy Aluda Orom megint itt van és a feleségét szeretné látni. Kis vártatva belépett Aluda Orom. Magas, karcsú ember, arca piros és szemei fényesek. Kezében nagy csokor rózsát tartott.

— Micsoda ostobaság ez megint! — rivallt rá a kiálló pofacsontú és a rózsákra mutatott.

— A feleségemnek viszem! — mondta határozottan Aluda.

— Rózsákat? Hahaha! — kacagott az orvosi tanács.

— Láthatom a feleségemet? — kérdezte Aluda és állhatatosan a rózsáira szegezte a szemét.

— Golub Helént? — kérdezte ingerkedve valaki.

Már beengedték volna, de a kiálló pofacsontúnak nagyszerű ötlete támadt.

— Aluda Orom, komoly dolgot kell közölnöm önnel!

— Tessék! — mondta Aluda és elsápadt.

— Pillanatra!... — vetette oda és elfordulva a kartársaival kezdett tanácskozni. Aluda Orom nem is sejtette, hogy miről beszélhetnek, de igenlő fejbölgintásokat látott és veszedelmét érezte ránehezedni magára.

A kiálló pofacsontú most leje állott; jobblátát félcipőnyire előretolta, hüvelykujját a mellényébe akasztotta és ily elegáns pózban beszélni kezdett.

— Aluda Orom, a nyersségig egyenes leszek, mert korunkban az érzélgésnek semmi értelme sincs már! Idefigyeljen!

Rövid szünetet tartott, majd gondosan ügyelve a pózára közelebb lépett Aludához:

— Baj van! A helyzet olyan, hogy az egyik életet csak a másik árán menthetjük meg. Hiszen ön ért engem! Vagy a felesége vagy a gyermeke! Mi, az orvosi tanács, inkább a fiút mentenők, az államra nem kívánatos az önkéntes fajtája, az anyá pedig magával visz minden lehetőséget... megvalloem az a megoldás kedvesebb nekünk, de mégis humánusak akarunk lenni és Golub Helén javára döntünk, de csak egy föltétellel... Ha beleegyeznek, hogy a mostani helyzet megismétlődésére lehet élnünk tesszük... Semmi az egész, kis vágáska... Nos!

Aluda megtántorodott... Hm! Legyen! De ez... hebegete.

— Helyesen teszi, ha beleegyeznek, mert az orvosi tanács ezt ajánlja a nagybizottságnak és ön tudhatja, hogy évszázadok óta minden a kívánásunk szerint és az állam legtöbb érdekében történik!

Aluda térdre vetette magát és a kőgya könyörgött. — Ez nem hat! — mondta ő szárazon.

Soká könyörgött még, de a kiálló pofacsontú megelégedte, okiratot tett eléje, Aluda Orom alá írta és eszméletlenül kitérte.

Néhány pillanat telt el és a különös szerszámot löbbálva Golub Kristóf rontott a terembe.

— Diadal! Diadal! — kiáltotta mámorosan és kimerülten rogyott egy székbe. A tanács kíváncsian csoportosult elnöke köré.

— Nagy pillanat!... Nagy pillanat!...

— Mi az? Mi az?

— Megtaláltam! Golub Helén gyermeke az! Kétségtelen! Minden kétségtelen. Óriási zseni!... Főlemelte a fejét és a hallatlan mámorban égő szeme szinte perzelt.

— Hallatlan diadal!... Az agy oszavulatai bámulusok!... Csudálatos!... A legnagyobb zseni, a ki valaha embertől származott! Képes lesz újajalkotni az emberi gondolkodást. Az érzelmi gőzök teljesen eszékényesek! Jőjjenek velem... Jőjjenek, győződjétek meg!

Előre rohant és nem vette észre kollégái arcán a döbbenetet. A kiálló pofacsontú mintha bunkóval ütötték volna fejbe. Botor reményekbe

kapaszkodott azután: hátha mégse úgy van... de egyik orvos a másik után horgasztotta le a fejét és végül megtudta ő is, hogy de igen, mégis úgy van.

— Mi az? — csudálkozott Golub Kristóf — hát önök nem ismerik föl!

— De igen, de igen! — mormolták és sápadtan elhallgattak.

— Mi ez hát akkor?! — türelmetlenkedett.

— En adom a magyarázatát! — mondta a kiálló pofacsontú és megörnyedve előrelépett. — Kérem kövessen engem! — szólt még és visszabotorkált az ülésterembe.

Golub néhány orrossal utána ment és a többi Helén szobájában klnödvé hallgatott. Néhány pillanat irtózat s csendben telt el. Az idegekre mintha súlyokat aggattak volna. Rettenetes kiáltás hangzott ekkor. Golub Kristóf mindent megtudott.

Berontott a szobába. Haja a szemébe hullt és szakálla megborzolva nyúlt bele a levegőbe. Helén mellé állt és hallatlan erővel parancsoló tekintete mindenkit előzőt az ágy mellől; még Aluda is megfélemedten hátrált.

— Nem hagyom a gyermeket! — ordította. Bevászorgott a kiálló pofacsontú és a nyilatkozatot kettészakítva adta vissza Aluda Oromnak.

— Nem hagyom a feleségem! — ordította és az öklét rázta.

Az alnök vállára tette a kezét és minden hangsúly nélkül szólt:

— Elnökünk nem fogadta el a mi határozatunkat. A nagybizottság döntésére bizzuk az ügyet!

Golub reszketve közeleddt Aludához.

— Lássá be, lássa be! A világ legnagyobb szelleme!

— Nem, nem, nem!

Golub dühre lobbant.

— Eh esztelen — kiáltotta — akkor ön nélkül végzünk!

Távozni akart, de a kiálló pofacsontúnak ismét ötlete támadt. Félrevonta Golubot és nagy buzgalommal magyarázott. Golub fészengve hallgatott, az ajka elfehéredett és rekedten kiáltott fel:

— Ön becselenséget ajánl! Legyek szentimentális és azért nevezem drága leányomnak, mert az életét kívánom, Hizelegjek?! Hazudjak?! Nem, soha! És ha százszor biztosabb lenne az eredmény akkor sem!

A többi orvos felé fordult:

— Önök helyeselnék talán, hogy érzélgéssel vívjam ki azt, a mihez a tudományunk — joga van?! Nem, nem hiszem! Évszázadok hagyományát tagadnám meg, önmagam, önöket mind és államunk alapját is!

Hatalmas volt kitérésében és mindannyian csudálattal néztek rá. Még Helén se tudott a hatás elől szabadulni pedig tudta, hogy miről van szó. Golub most melléje lépett.

— Asszonyom! — kezdte.

Pillanatil szünetet tartott. A lélegzet befagyott a torkokba és a helyzet nagyszerű tragikuma, mintha üveggyé merevített volna mindenkit.

— Asszonyom! — mondta Golub és a szava sivitott, mint a suhanó bárd.

— Ön hasonlíthatatlan szolgálatot tesz az emberiségnek, ha föláldozza magát. Az a gyermek a világ legnagyobb zsenije és ha megölné nagyobb kárt tesz vele, mintha egy üstökös szétrombolná egész földünket! Új világ készül életre és ha a faj érdekében átadja a helyét neki, akkor nagyobb lesz, még, még ama rajongó vallásalapítónál is!

— Jézus! — Helén az ágyban fekvé is összezsébzott.

Káosz nőtt a fejében és nem tudta, hogy mit akar szobájában az a sok ember, de egy szó világosan élt, égett az agyában és az a szó maga volt a levegő, a mit hűgő melle beszivott és az a szó ez volt: Halál! Behunyta a szemét. A férje dermesztő sikoltással borult az ágyára.

— Helén, Helénem ne hagyj el!

Helén hozzásimult, átölelte, de a szemét nem tudta levenni az apja, Golub Kristóf szeméről.

Aluda fölugrott:

— Oh, nyomorultak — kiáltotta — nem hagyom, nem engedem őt! A törvény se engedi meg, én tudom, mert különben nem kérték volna rá. Nem, nem engedem, semmit se engedek. És visszavonom... Az új törvényszakaszra

gondoljatok! Az új törvényszakaszra. Ti gyáva hóhérok!

Némán hallgatták a kitérését. A legfiatalabb orvos előrelépett. Senki nem tudta, hogy mi történik vele. Az arca elsárgult és minden idege remegett. Pillanatil még szinte értelmetlenül bámult a levegőbe és azután meghajolva Golub Kristóf előtt, megszólalt:

— En vállalom mindent! Még fiatal vagyok, az én kicsi tudásomért nem kár! En vállalom, ha a törvény nem is engedi!

Golub Kristóf a vállára tette a kezét.

— Erre semmi szükség! — mondta. — Ilyen hősi tette a mi korunkban semmi szükség. A nagybizottság elé visszük az ügyet. Ennyi az egész!

Az orvosok eltávoztak és Aludát is kiteszkozták a szolgák. Aluda marczangolta magát, a miért egyedül kell hagyni a feleségét, de nem sokára rájött, hogy jól van így, mert tenni, cselekedni kell, ha Helént ki akarja szabadítani az orvosok karmai közül.

Dvalthy Okat-hoz megyek — mondta magának. Dvalthy Okat a jogászok egyik vezére volt, a ki imádta a szépséget, talán épen azért, mert ő volt az állam legszüfőbb embere. A zsíros-sak ismerték és szerették, de Dvalthy csak titokban érintkezett velük, mert e barátkozásai miatt elveszhetett volna. Aluda csak másnap beszélgethetett Dvalthlyval.

Helén pihege feködt. Talán félóra előtt történt, hogy megmozdult benne az élet; a jövő készült kibontakozni a testéből és ő — a jelen volt csupán. Ájulása döntötte a kiméletlen mozdulat, de mégis végtelen gyönyörűségére volt. Azóta folyton tépelődött. Az élethez való ragaszkodása nagyon is megingott. Hát ő álljon útjába a gyermekének, ő zárja ki az élet örömeiből? Hiszen eleget élt már! Szabad neki az élethez ragaszkodni? És nem tartozik-e életével az apjának? És nem apjának köszönheti a boldog éveket, a melyeket a férjével élt? Nem csúf és gyalázatos, ha a maga kedvéért egy másik életet öl meg, egy másik életet, a mely az ő élete tulajdonképpen? A levél lehull a fárl, mert megsárgult már és kell a hely friss, zöld hajtásoknak. Nem megsárgult levél ő már?

Az élet elől kezdte a viaskodást, de a készülő élet megint megmozdult benne. Úgy tűnt neki, hogy tragikusan és ez végleg leverte. Bűnösnek érezte magát és bocsánatért fohászott a gyermekéhez, a miért útjába kívánt állani. Határozott, asztaláról levette a gondolatirógépet, szeme elé tartotta és ezeket gondolta:

— Apám! Nem akarok élni! Gyermekeimmel adom át a helyemet. Férjemet ne bocsássatok hozzám, mert félek, nem lenne erőm! Csókol leányod Helén!

Csöngögetett. Igen gyorsan, mintha attól tartana, hogy megváltoztatja az elhatározását és a belépő ápolónak azzal a megbízással adta át a lemezt, hogy azonnal vigye el Golub Kristófhoz. Azután hátrahanyatlott és keservesen sirt.

... Dvalthy ismerte már az esetet és öt perc folytán arra ösztökélte Aludát, hogy erőltesse meg az emlékezetét, hátha hallott olyasmit, a

mit haszonnal lehetne alkalmazni az orvosokkal vivandó harcban. Aluda arca földérvült. Dvalthy megragadta a kezét. De nem semmi, semmit se tudott mondani. Dvalthy azért mégis kezeskedett érte, hogy megszabadítja Helént. Aluda hozzá sietett a jó hírrel, de a kórház kapuját zárva találta és hiába dörömbölt.

Két napon át lázasan készülődtek a nagy mérkőzésre. A jogászok erőszakosságot emlegettek, meg az egyén jogát s az orvosok pedig a cselészségre és az óriás zsenire hivatkozva fegyverkeztek. Az ezertágú nagybizottság előtt Dvalthy és Golub mérkőzött.

Dvalthy beszéde sokkal hatásosabb volt és bizonyosnak látszott, hogy a nagybizottság elveti az orvosi tanács javaslatát. Az orvosok úgy dideregtek, mintha vesztőhelyen állnának. Golub félresöpörte a megzadt haját és végső fegyvere gyanánt fölolvasta Helén levélét.

— Ez a legjobb bizonyosága annak — mondta — hogy az élet, a melynek sorsa fölött dönteni készülünk, csupán az emberiség perspektívájából ítélhető meg. Az egy ember fájdalma semmi a milliók boldogságával szemben!

Az orvosok tapsoltak, a nagybizottság helyeslően bólintgatott és a hallgatóság soraiban egy ember ájultan esett össze. Dvalthy úgy pattant föl, mint a kit szívén ütötték.

— Tisztelt nagybizottság — kiáltotta őszinte extázissal — ez eset új jele az orvosok erőszakosságának. Tagadom, hogy ezt a levelet Golub Helén gondolta volna. Jó utaim vannak a tagadásra! Először is: az orvosi tanács arra kényszerítette Aludát, hogy mondjon le az utódjairól, ha a felesége életét szereti. Ilyen emberektől minden kitél, még az is, hogy a levelet hamisították, de ezt nem kívánom vitatni... Azonban bizonyosra veszem, hogy a levélre kínzással kényszerítették Golub Helént...

A termen borzadás futott végig.

— Bizonyítékom is van! — harsogta Dvalthy — Aludát két nap óta nem bocsájtották Golub Helénhez. Ők tudják, hogy miért tesznek így!... Leült.

— Szavazni! Szavazni! — ordította minden ember és az indulatok rettenetes lázongásával szemben Golub egyre hajtoagta, hogy mindenki meggyőződheth Golub Helén testi épességéről.

— Tudnak önök úgy is kizozni, hogy annak semmi nyoma! — vágott vissza Dvalthy és ezzel eldöntötte a harcot.

A nagybizottság — évszázadok óta először — elvetette az orvosi tanács javaslatát. Golub Kristóf erre is elkészült. Megvetéssel fürta át magát a gúnyolódó tömegben és a Nagy Házba sietett. Egy lemez az alenököt kérte meg rá, hogy gondosan nevelje föl Golub Helén gyermekeit... Az ablaknak dült és fájdalmasan nézett a messzeségbe... Megtalálta a világszenit, de mint Mózes az ígért földjére, csupán egy pillantást vehet rá... Tudta, hogy nem lehet sok ideje: a zsebébe villamos revolvert dugott s azután operálóköpenyt öltve, belépett Golub Helén szobájába.

AZ ANGOLOK ÁLTAL HÁTRAHAGYOTT DESINFICIZÁLÓ KÉSZÜLÉKEK ARIBURNUNÁL.

Thomán Ferenc féltetele.

TÖRÖK MUNKÁSOSZTAG ÚJ ÁLLÁSOK KÉSZÍTÉSÉRE INDUL.

KIRAKODÁS A VONATBÓL BOZANTIBAN.

A KISÁZSIAI HARCOZTÉRRŐL. — Thomán Ferenc felvételei.

TEHERSZÁLLÍTÓ TEVÉK

A MARNO-DIVIZIO A TAURUS HEGYEN.

A KISÁZSIAI HARCOZTÉRRŐL. — Thomán Ferenc felvételei.

A MARQUISNŐ SZERELMES LEVELEI.

Írta BRAUN LILY.

(Folytatás.)

Gróf Guibert Delphinehez.

Páris, 1779 augusztus 25.

A találkozás Önnel, drága marquisnő, úgy kísért Spától idáig, mint valami megrendítő álom, a melynek hatása alól az ember nappal sem tud szabadulni.

Az utazás benyomásai közül — pedig elég erősek voltak — egyik sem bírta eltörülni a gyöngéd, fekete fátyollal burkolt alak megható képét, melynek márványfehér arcából a sötét, izzó szemek tekintete legmélyebben ért. Ön azért jött oda, hogy a híres fürdőben gyógyulást keressen.

«A marquis kívánta» — mondta Ön keserűen fájdalmas mosollyal. A marquis? ismételttem halkán, csodálkozva; hiszen tudtam, a mit mindenki tudott. Vajjon gyermekének rejtélyesen borzalmas végű tragédiája újra összehozott két elváltat? Mielőtt azonban végig gondoltam volna a gondolatomat, megkaptam a feleletet: hozzánk lépett a marquis, — megörbült hátú és beesett arcú öreg ember, — alig ismertem rá. Egy pillanatig megijedve gondoltam a sötét híresztelésekre, a melyek nemrég fülembé jutottak Saint-James úr balul sikerült nagy spekulációjáról, a melyekben a marquis úr ép úgy, mint Rohan bíboros állítólag erősen érdekelve vannak. Csakhamar láttam azonban, mi más gondok nyomasztják. Gondosan, mint egy apa burkolta Önt köpenyébe s olyan szívvelésséggel üdvözölt, a melyet nem tudtam megérteni, hisz azelőtt ugyancsak messze voltunk egymástól.

«Hogy örülök, hogy itt van!» — biztosított minduntalan. Mikor aztán egyedül maradtam vele, egyáltalában nem ismertem rá. Önét való aggodalmában elfelejtett minden formát; váratlanul embert láttam ott, a hol eddig csak tökéletes arisztokratát. Arra kért, foglalkozzam Önnel, szórakoztassam, vezessem vissza a párisi élet iránti érdeklődésbe

Lehetne-e számomra szebb feladat? Ön tudja, milyen lángbuzgalommal vállaltam, de nem is sejtí, mennyire felgyulladt újra meg újra a szívem minden vércsőpre, a mely lassan az arczába szállott, mikor beszélő művészetemet, elmésségemet, fantáziámat korbácsoltam, mint a lovas a lovát s a mosolyt, a mely ajkait elválasztotta, még az árnyéka is régi, teljesítetlen vágyakat támasztott fel rohamosan benem.

A hadügyminiszter rendelete, úgy mondtam Önnek, Párisba való visszautazásra kényszerít. Hazudtam, sőt fenn is akartam tartani a hazugságot. Csak most, mikor távol vagyok Öntől, érzem, hogy meg kell mondanom az igazságot.

Két év előtt versengtem a kegyéért; az Ön bírása dicsőségem koszorújában úgy tűnt volna fel előttem, mint a legbeesebb arany babérlevelek egyike. Egy pillanatig sem zavart az elragadó asszony jogszertu tulajdonosára való tekintet; az a Montjoie marquis, a kinek létezésére jótómán semmi sem emlékeztetett a házában; az a Montjoie marquis, a ki fölényesen nyugodt hűvösséggel állt szemben a bájos Delphinevel, az a Montjoie marquis, a ki előnyben részesítette neje hálóterme fölött Gaillard asszony hátsó szobáit, a melyeket persze csak komoly unatkozó arccal szokott elhagyni, mintha keserves kötelességet teljesített volna, ez a Montjoie marquis a legkevésbé sem volt akadály az Önhöz vezető úton. De még ha tudtam volna is, hogy több érzéssel van Ön iránt, mint háztartása bármely különösen értékes tárgya iránt, akkor sem ejtettem volna el a reményt. A míg az embernek egy asszonyért való küzdelemben egyenjogú vetélytársa van — és még ha a szép nő férje is az illető — addig a természet adta meg neki a jogot, hogy küzdjön vele a birtokáért. Nem az erő, nem, hanem csak a gyöngesség fejezve le a támadás előtt.

Ezért kellett most menekülnöm Ön elől. Nem tudtam volna vágy nélkül Ön mellett élni, sem becsületes ember módjára küzdeni Önért. Az öreg beteg marquis nem vetélytárs többé. És mégis, ha a szíve egyszer önként döntene! Legszebb Delphine, kezdem felfogni, hogy Ön

nemcsak arany levél a győzelmi koszorúban, hanem maga a rózsakoszorú, melylyel az élet kedvenceit koszorúzza.

Szabad most már továbbfűzöm multkori beszélgetésünket, jutalmául lemondásomnak, a melyet nem volnék képes másodszer vállalni, miután már most sem elegendő az erőm, hogy elviseljem? Szabad remélnem, hogy Ön fölveszi a fonalat s ez lassankint erős kötelékké lesz közöttünk?

Ön azzal a genialis asszonyi jószággal, a mely még tárgyi érdeklődést is tud szinlelni, részt vett hadtudományi munkámban. Időközben ez nagyobb mértékben felkeltette a közérdeklődést, mint a hogy várni lehetett volna. Gluck Iphigeniájának nagy sikere óta nagy szellemeink — szinte kedvem volna a «nagy» szót idézőjelbe tenni — mintha megint a zenei harcban merítenék ki erejüket; olyan jelenség ez, a mely csak oly országban lehetséges, a hol a polgárral kiskorú gyermek módjára bannak és a politikai életben való tevékeny részvételét a Bastillelel jutalmazták.

Eszméim védelme közben Mesnil-Duraud úrral igen élénk diskuszióba keveredtem s kénytelen voltam nemcsak vele, hanem régi barátommal és jöltövömmel, Broglie herceggel szemben is kritikailag eljárni.

Mind a ketten személyesen védekeztek, a hol én tárgyilagosan támadtam s egész Páris visszhangjukká lett s a legdurvább hálátlansággal vádolt meg. Broglie herceg elzárta előlem a házat. Szomorú jele ez a francia polgárok hazafias érzése hiányának, a kik alapjában véve azt kívánták tőlem, hogy a hazaszeretet érényét a személyes hála érényének rendeljem alá. Ebben az esetben osztottam barátom, Condoret sorsában, a kit Necker úr pénzügyi politikájáról közölt bírálatá miatt a legélesebben megértettek. «Hogy jut Ön hozzá, hogy a miniszter bírálójának tolja fel magát? — kérdezték megbotránkozva. — «Hát még védekezmem is kell azért, hogy közügyekkel foglalkozom? — felelt ő. — Joga ez, sőt kötelessége minden polgárnak, a kinek nincs külön megbízatásra szük-sége, hogy a nép jogait védelmezze vagy küzdjön az olyan intézkedések ellen, melyek ezekkel szembenállanak.»

A versaillesi korrumpált társaság előtt, a mely nem ismer más törvényeket, mint az udvari etikett törvényeit, a mely meg van győződve minden intézmény kitűnőségéről, ha az udvaroncoknak megvannak a penziói, a bankároknak a jó szakácsaik, az olyan felfogások, mint a miénk, csak nevelésgekeknek tűnnek fel. Mintha nem volna más szenvedés, mint a mely minket személyesen sebez meg. Mintha a természet maga, a mely belénk oltotta a bátorságot és az érző szívet, nem hívott volna el a közjó őrzőjévé!

Meg kellett értnünk, hogy az operai balletánczosok zendülése jobban foglalkoztatta a közérdeklődést, mint a francia kereskedelem veszteségei, Pondécher bevétele, a Sainte-Lucie szerencsétlen expedíciója. Ha nem éltem volna át kevéssel azelőtt a frenetikus ujjongást, a melylyel a párisiak az amerikai szabadságharc hazatérő hőseit üdvözölték, megzavarodtam volna minden reményemben. Pillanatnyi kitörése volt ez a feudális állam elleni mélyen gyökerező gyűlöletnek, csak hogy olyan gyűlölet, a mely nem több, mint csak érzés, mert mikor Lafayette marquis és Montbéliard herceg nem engedve meg maguknak egy pillanatnyi pihenést s a diadal élvezését sem, a melyet mindenütt készítették számukra, felajánlották kipróbált fegyvereiket a francia haditengerészetnek az Angolország elleni harcra, — nem értette meg őket senki.

A herceggel különben alkalmam volt beszélni kevéssel behajózása előtt. Örültem, hogy benne is egyikét ama ritka hazafiának ismerem meg, a kik nem egyeseknek, hanem az egész résznekek érzik magukat. Nagyon le volt verve attól, a mit idehaza talált. «Amerika megnyitotta a szememet, hogy Franciaországot meglássam» — mondta. — Ott egy nép, a mely minden eszközének és erejének odaadásával a szabadságért harcol, itt egy nép, a melynek egyes tagjai úgy tekintik hazájuk földjét, mint elfoglalt területet, a melyet mindenki legjobb ereje szerint kifosztani jogosítottnak érzi magát. Ott olyan férfiak, a kiknek mindegyike a haza védőjének érzi magát, itt katonatisztek, a kiknek hálószeréből a kurtizánok boudoirjaihoz hasonlóak és a kik semmi mással nem igyekeznek

RICHTHOFEN BARÓ, A HIREN NÉMET REPÜLŐ,
A KI 50 ELLENESÉGES JÁRMŰVET LŐTT LE.
A «Leipziger Presse Büros fölvétele.

egymást túlszárnyalni, mint maitresseik drágaságával.

Hosszú beszélgetésünk folyamán, drága marquisnő, szerettem volna Önt is megemlíteni és a sajtóságot összefűgést a herceg neve és az Ön veszedelmes lezuhanása között, de diszkreczióm győzött kíváncsiságomon. Avagy attól féltem titokban, hogy egyenrangú vetélytársal állok szemben?

Guibert gróf Delphinehez.

Páris, 1780 július 21.

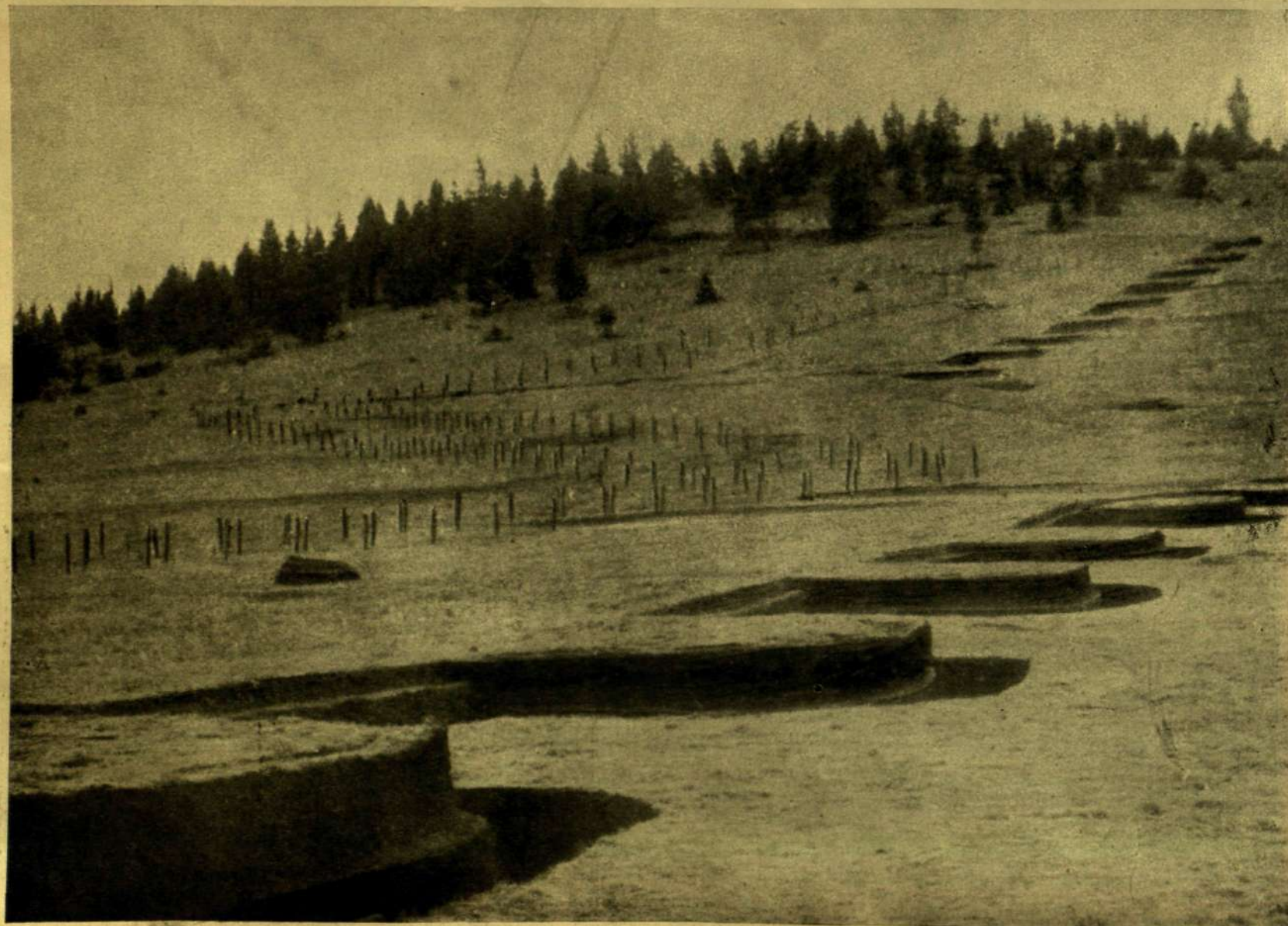
Alig mertem már levelet remélni Öntől, drága marquisnő s nem is tudom, szabad-e örülnöm, hogy végre mégis megkaptam. Rövid és hűvös;

e szerint azt kellene tennem, hogy csak az udvariasság diktálta, ha nem volna benne annyi kérdés, a hány mondat, — kérdések, melyek láthatólag nem csupán kíváncsiságból erednek, hanem olyasvalami érzés leskelődik mögöttük, mint a titkos aggodalom.

Nincs benne kétség, az idő komoly, marquisnő asszonyom. De Spából Párisba való utazásomon, a mely Auzia és Fresnes köszvényáinál vezetett el, borzadva ismertem fel, kire nézve igazán komoly: láttam gyermekeket, láttam leendő anyákat a fekete barlangokban — s mindezt Rousseau korában. Láttam felügyelőket korbácsosallal mögöttük és ezt Amerika felszabadításának korában! A ki ezt a benyomást hozza magával, kicsinylőn mosolyog azoknak a «szűkölködőknek» a szenvedésin, a kik ma gyémántgombos selyem mellényekben jajgatnak a miniszterek előszobáiban a nehéz idők miatt. Nem ők maguk-e az okai, hogy a mezői munkások a birtokalkon való jobbágy-munkánál még a földalatti munkát is többre becsülik?

Ha az általános szorultság okának Necker úr pénzügyi politikáját mondták, akkor hamisan informáltak. Necker ártatlan, a jóban ép úgy, mint a rosszban. A királyi háztartás dolgában való korlátozásai természetesen érzékenyen érintik az udvart — így például egy sereg palotatisztet, a kiknek a feladata mindössze abban állott, hogy a konyhai szolgálatra felügyeljenek és arról gondoskodjanak, hogy a pecsenyék idejére legyenek felszolgálva, a tengerészethez rendelték ki, a hol valószínűleg tekintve előismereteiket a halott ludak és disznók kommandírozásában, a vitézség csodáit várják tőlük: — de ezek a nyomorúságos rendszabályok csak kétségbeesett kísérletek a közvélemény megnyugtására s oly keveset használnak, mint a mennyit használna, ha egy őserdőt akarnánk pecsenyevágó késsel termőfölddé változtatni. Az adók, a melyeket Necker részint még föl-emel, részint újra kihirdet, ép olyan Sisyphus-munka: egy lyukat betömnek és egy másikat felszakítanak. Ismétlem, Necker ártatlan és a múlt roppant bűnét nálánál nagyobb ember sem tudná jóténni.

Ön ezt mondja: «Én nem félek, de a marquis beteg s a pénzügyi katasztrófák miatti gondok

LÖVÉSZÁRKAINK AZ ERDÉLYI FRONTON. — Dr. Fodor Jenő fölvétele.

CSIKMEGYEI MENEKÜLŐK PIHENŐJE. — Dr. Fodor Jenő fölvétele.

CSAPATSZÁLLÍTÁS A FRONTRA.

Dr. Urbacsok József fálrteljei.

VISSZ TÉRŐ ERDÉLYI MENEKÜLTEK.

nyomasztják, ezért szeretnék tisztán látni. Tudtam, hogy az Ön büszkesége nem enged felburjánzani a félelmet, de tudom azt is, hogy a marquis úr óriási vagyona még Saint-James úr koczázatos spekulációjánál még sem juthat tartós veszedelembé. Pillanatnyilag mindenki aggodalmaskodik, mert a háború kimenetelétől rengeteg sok függ. Egyelőre nem beszélhetünk Franciaország lényeges sikereiről s az a babérkoszorú, melyet d'Estaing admirális az operában kapott, a színhelynek megfelelően csak színház volt a nép számára. A nagy király ideje óta annyira elszoktunk a győzelemtől, hogy hajlandók vagyunk minden kis sikert hőstetté felfűjni. A király különösen túladó ilyen alkalomkor, de a rendjelek és ezímek, melyeket örömet osztogat, nem adhatják meg az epigonoknak őseik ragyogását.

Kérdésködkök az udvar hangulatáról. A mennyire lehet, visszavonultam, tehát saját tapasztalatomból csak keveset jelenthetek. Ha az ünnepélyek és fogadások sokasága szerint lehetne ítélni, nagyon rózsásnak kellene lennie, de mivel az ünnepélyek, annál kevésbé a jókedy kifolyásai, mennél inkább mindennapi szokássá válnak, nem tekinthetők a fejedelmek hangulatának mértékéül.

A királynéval júniusban találkoztam Ermenonvilleben, a hova a szeretetreméltó Girardiu grófnő meghívására mentem. Isteni farsuli tartózkodó hely! Rousseau maga sem kereshetett volna ki magának örök nyugóhelyeül szebb helyet. Sirján, a nyárfa-szigeten, a hol a magas fák világos reményzöld színben mutatnak ég felé, a hol a gyászrózsák szeretetteljesen borulnak mint sűrű asszonyi arcok a siremlékre s a folyó kis hullámai csak halkán suttognak egymással, mintha nem akarnák zavarni a csöndet, — minden a természethez való visszatérés boldogságáról beszél.

A királyné nagyon rosszkedvű volt. Aznap reggel tudta meg, hogy megint csökkenti akarják szolgásményzetének a számát, miután nemrég volt kénytelen a trianoni színház építésére való kívánságát korlátozni.

— Ügylátszik Franciaország királyának háztartását Necker úr nyárspolgári budgetje szerint mérik — mondta. Lágy vonásai, a melyeket eddig mindig csak mosolyal átzellemülve láttam, ezalatt azt a kemény kifejezést kapták, a mely császári anyjának sajátja.

— Engedné Ön, hogy a házi szolgálja állapítsa meg asztalának a menüjét? — kérdezte tőlem.

— A házi szolgálom nem — feleltem én — de a vagyonom kezelője, a ki felelős a rendezett gazdálkodásért.

A parkban tett körutamon elmentünk a mulhatatlan sírja mellett. A királyné jeges pillantással mérte végig lorgnetjével és aztán gögösen hátravetett fejét mondta, — olyan mulhatatlant, a milyre csak Mária Terézia leánya képes:

— Trianonban dúsabban virágnak a gyászrózsák.

Ezzel felfogta a ruháját, mintha nem volna szabad ezt a földet érintenie és odább lépett. A vacsoránál bókot mondtam Polignac grófnőnek a hölgyek izléses tolettjéről.

— Puhá cipőt hordanak magas sarok nélkül, nagy szalmakalapot természetesen cmó fűtökön, fehér, egyszerű mousseline-ruhát, — ezt a bájos ensemblet nem à la Rousseau öltözékek hívják?

— Mademoiselle Chertun, a ki készítette, királyné-ruhának nevezi — kiáltott át hozzám, a királyné az asztalon át és többé nem kegyeskedett tudomást venni rólam.

Néhány héttel később Brunoy kastélyban voltam a provencai grófnál. A ki nem ismer más, mint ezt a krózi palotát, annak azt kell hinnie, Franciaország úszik az aranyban. A közkedveltségű férfi-mulatságok egyike, a melyeket Terpsichore legbájosabb papnői szoktak pikáns táncokkal és még pikánsabb kuplékkal különösen vonzókká tenni, vendégül várták a királyt. Éjjel, mielőtt megjött, a gavallérok szabin-nők elrablását játszották, — ennek a bohózatnak az elbeszélése, a mely hachanálban végződött, jobban mulattatta a királyt, mint

a gondosan előkészített előadások. A mint tudja, ő csak kedve ellenére érnyes.

Aztán vadászat is volt udvarképes szarvasokra, úgy tettek, mintha különös kintüntetésnek találnák, hogy királyi golyó által kapják meg a halált.

Végül magánbeszélgetése volt a királynak a gróffal. Rendkívül elégtelen búcsúzott el.

Néhány nappal később Versailles utcái tele voltak részeg svájciakkal — hátralékos fizetésüket készpénzben kifizették — az istállók tele voltak angol lovakkal és Trianonban folytatták az abbagyogott színház-építést.

— Üzleteket csinálni olyan aljas dolog — mondta Ön Spában, hasonlíthatatlan elvető kézművelésben kifizették — az istállók tele voltak angol lovakkal és Trianonban folytatták az abbagyogott színház-építést.

— Még egyszer elolvasson sorait s hirtelen, úgy tűnik nekem, mintha kiolvasható volna belőlük a halk vágy, Versaillesbe visszatérni. Vigasztalhatatlan lennék, ha elfogottam volna, a helyett, hogy felszólítsam. De miért borítja Ön a belsejét mindig ezer csillogó fátyolba? Tudja talán, hogy az unalomokozás titka abban áll, ha az ember mindent kimond?

Rohan Lajos herceg biboros Delphinehez.

Versailles, 1780 augusztus 30.

Igen tisztelt Marquisné Asszonyom, a szeretetreméltó fogadtatás, melyben Frobergben részesített, a rokonszenves benyomás, a melyet — megengedi a nyílt vallomást egy papnak — a barátságos viszonyok Ön és a Marquis úr között való felújításáról nyertem, ennek a levélnek az írására indít.

Emlékszik hosszas beszélgetésünkre, Wurms bárónak Cagliostro grófról szóló sajtóságságok közléseit, a grófnak gyógyításait és proféziáit illetőleg. Emlékezve a fájdalmas tapasztalatokra, melyeket Ön, drága marquisné, Mesmer doktortal szerzett, már előre szélhámoságnak jelentett ki mindent, a mit Wurms jelentett. Én is szkeptikus voltam, ámbar mint hívő keresztény sohasem fogom tagadni új csodák lehetőségét és meg vagyok győződve, hogy

épen az ilyen nyugtalan, reménnyel és várakozással terhes idők különösen alkalmasak arra, hogy egyes megáldott emberekben rejtett isteni erőket csaljanak elő.

Ezért gondolhatja, hogy nem késlekedtem megismerkedni a rejtelt gróffal, a ki e pillanatban Párisban tartózkodik. Messze felülmulta legmerészebb várakozásaimat is. Késő esti órában polgári ruhában és teljesen maszkírozva mentem hozzá. Pillanatnyi habozás nélkül, mely meghajlással üdvözölt mint Rohan kardinális s mielőtt csak egy szót szólhattam volna is, a karakteremet, kívánságaimat és hajlamaimat, sőt multám legtitkosabb eseményeit is olyan részletesen leírta, a hogy én magam alig mertem magamnak megvallani. Fenomenális tehetségének ezek a bizonyítékai már elegendők voltak arra, hogy kétségeimet eloszlassák; a mit azonban ezután átéltem, az hivévé tett. Másnap nála találtam Bethune grófnőt és úgy beszéltem vele, mintha sohasem lett volna süket; saját szememmel láttam egy szegény béna koldust, a kit úgy elindított, mint egy könnyű lábú ifjút, meg egy vak kislányt, a kinek szája egy lehelletével megnyitotta a szemét. A mint este a betegek tömege elhagyta, — forró hálájuk volt az egyetlen jutalom, melyet elfogadtam — engem még visszatartott.

Egy egyetlen, kékesen libegő láng fényénél a mely lámpa és kanóc nélkül látszott lebegni fiolákkal és illatos esszenciákkal tele laboratóriumában, emlékezetes beszélgetésünk volt, a mely magában foglalta Franciaország jelenét és jövőjét. A mit mondott, annak titoknak kell maradni köztünk; engem mélyen megrázott és a szerep, a melyet a jövő események áradatában nekem kiosztott, oly forró hálával töltött el Isten iránt, hogy imába merültem rogytam térdre.

Sustorgó szikrák zaja ébresztett fel a jámbor elmerültségéből. Az egész helyiség megtelt izzó fényvel, már az ablakhoz akartam rohanni segítségért kiáltva, mikor egy arkangyalként dörgő hang visszatartott. A gróft láttam magam előtt állni, de mégsem ő volt, mert ép az imént mint alig ötven éves ember állott előttem, most pedig aggastyán volt, kinek

életkorát senki se tudta volna meghatározni. Barna bőre mereven ráfeszült csontjaira, mélyen az üregükben voltak a szemei, sovány kezei az izzó levegőbe kapkodtak, a mely körülött minket s a hova nyultak, a levegő vörös aranyá sűrűsödött és csillogó drágakövekké. A pokol valami kísértete járatta velem a bolondját? Letéptem a keresztet mellemről és tiltólag emeltem a gróf elé. Alázatos mozdulattal nyomta rá ajkát. (Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Május 10. Lenstől és Aviontól nyugatra fekvő árkaik eredménytelen ellenséges vállalkozásoknak voltak czélpontjai. Fresnoy az angol támadásokkal szemben teljesen a németek birtokában maradt. Bullecourt birtokáért a harc ide-oda hullámzik. A Mont d'Hiveren és a St. Marie-majornál, Cornyeitől keletre többször ismételt francia támadásokat elkeseredett közelharzban és ellentámadással visszaverték. Prosenstől északnyugatra az ellenség részleges előretörései eredménytelenek maradtak. A macedóniai arcvonalon a csata tegnap a legnagyobb elkeseredéssel folyt tovább és heveségében felülmúlt minden eddigi, ezen a harczterén vívott harczot. Monasztirtól északnyugatra meghiusultak az ellenséges támadások, a melyek célja magaslati állásaink elfoglalása volt. A Cserna-hajlásban reggel, délután és este az ellenség igen súlyos veszteségeivel visszaverték igen erős tüzérségi és aknavető tüzrel előkészítet, körülbelül 60 kilométeres arcvonalon véghezvitt olasz, francia és orosz tompogótámadásokat. A Vodenától északra állásainkba benyomult szerbeket véresen visszaverték. A szövetéses német és bolgár gyalogság a legmakacsabb védelemmel és elkeseredett ellentámadásokkal, a minden helyezhöz gyorsan alkalmazkodó tüzérség támogatásával megtartotta állásait és fényesen harcolt.

Május 11. A tüzérség tevékenysége tegnap az egész arrasi harcvonalon mindkét részről nagy heveséget ért el. Az angolok részleges előretörései Fresnoynál, Roexnél és Monchy és Cherisy között eredménytelenek maradtak. Az ellenség megkísérelte, hogy Bullecourt-t átkarolással elfoglalja, de nagy veszteséggel visszaverték. A harci tevékenység Soissons és Reims között ismét fokozódott. Különösen a soissons-laoni uton, Craon-

netől mindkét oldalt, az Aisne-Marne-csatorna mentén, a Champagneban és helyenként az Argonnokban is mindenféle kaliberű ágyúk részvételével erősebb tüzérségi harc fejlődött. A francia hevesebb támadásai a Mont d'Hiver és a corbeny-berry au baci ut között, valamint Prosenál kudarcot vallottak. A francziáknak és a szerbeknek a Cserna és a Vardar között megújult támadási kísérletei az entente-csapatokra nézve veszített csata sorsán már nem tudtak változtatni. A támadásokat teljesen visszaverték. A csapatok jelentéseiből kiderül, hogy az ellenség három napos sikertelen támadásaiban rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett.

Május 12. Az angolok az arras—lensi, az arras—douai és az arras—cambrai uton tegnap este a legerősebb tüzérségi előkészítés után helyenként sűrű tömegekkel támadtak. Legnagyobb részét már a németek zárótűzükkel visszaverték őket, a hol pedig sikerült a németek vonalába benyomulniok, ott ellentámadásuk veszteségteljesen visszavetette őket. A roexi pályaudvarnál még folyik a harc. Ma reggel a tüzelesnek a végsőkig való fokozása után Acheville és Queant között új harczok fejlődtek. Cerny mellett a Bovel-hegyháton elkeseredett közelharzban visszazoritották a francziákat és az így megjavított vonalat egy ellenséges támadással szemben megtartották. Ez alkalommal egy ujonnan harcba vetett hadosztály emberei maradtak foglyokként a németek kezén. Berry au Bactól keletre a 91-es és a 108-as magaslattal ellen intézett támadásokat elkeseredett közelharzban az ellenség súlyos veszteségei mellett visszaverték. Az Isonzo-arcvonalon Tolmeintól lefelé az olaszok a reggel mindenféle kaliberű ágyúból több órán át igen erősen tüzeltek.

Május 13. Az angolok igen erős tüzérségi előkészítés után, a mely a Lens és Queant közötti egész arrasi csataterre kiterjedt, a kora reggeli órákban Gavrelle és a Scarpe között az arras—cambrai országot mindkét oldalán és Bullecourtnál előretörték a németek vonalai ellen. Rouexba sikerült benyomulniok, de másutt mindenütt tüzeléssel és közelharzban igen súlyos veszteségeikkel visszaverték őket. Este Monchy mindkét oldalán több új támadás következett, a melyek hősi védekezésükkel szemben szintén véresen meghiusultak. Bullecourt helység birtokáért ma újabb harczok lobbantak lángra. A macedóniai harcvonalon a dobropoljei magaslatokon (a Csernától keletre) és Humától délre az ellenség több támadását visszaverték. Az állások itt kivétel nélkül és szilárdan birtokunkban vannak.

Kalodont

Fog-Krém

Sarg, Wien.

Hüvösvölgyi Park-szanatorium

Klimatikus, physikalisk és diétás gyógyintézet.
Budapest, I., Hídegyházi-ut 78. Villamos megálló. Telefon 145-90.
Ajánlatos bel- és légúti betegségeknek, ödémeknek, Hízókura.
Szobák, úgy mint eddig, az egész nyári évadra bérlelhetők.
Egész éven át nyitva. Egész éven át nyitva.

Használhatatlan FOGSOROKAT

film és eszűtörmeléseket, higanyt, eszűt-papír hulladékokat, zálogeszközöket veszek:

Gross Antal, Budapest, VIII., József-körút 23.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legnépszerűbb csipke-tisztító, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.
Fiók: II. Fő-ut. 27. IV. Eke-ut. 6. Kezdeti-ut. 14. V. Harmincad-ut. 4. VI. Teréz-krt. 39. Andrassy-ut. 16. VIII. József-krt. 2.
Telefon: Józsa. 2-37

Margit-Créme

a fővárosi hölgyek kedvenc szépség szerzője, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr szonallat felfrissíti és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémeket utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegygyel ellátott dobozt elfognadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crém árnyalatlan, szírtalan vegytisztító készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K. Margit-szappan 3— kor. Margit-pouder 1-50 kor.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.

Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és drogeriáiban

Költözökédésor nélkülözhetetlen lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtötte és magyarázta

Dr. PONGRÁCZ JENŐ

budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázbiztosítást. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötvé 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkönyvében gyűjteményben.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fial) R.-T.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

BADEN

EGÉSZ ÉVI FÜRDŐIDÉNY.

Városi szálloda »Herzoghof« elsőrangú ház, valamint más kiváló szálloda és panzió. »Pereg-rini-forrás«. Ivókurák és kénis iszapburkolások.

WIEN mellett. Nagyfokú radioaktivitás! 32,000 fűrdővendég!

GYOGYT: csusz és kőszénnyel, bőrbajokat és exodátokat stb.

A kövér nő élete kinlódás!

Kigunyólják, kikacagják, örökös tréfa tárgya! Minden ember utánafordul, nem tud eltökélni, vendéglőben, kávéházban két székot kínálunk neki. Egyszerű életmódját nem zavaró kúra segít ségével igen rövid időn belül karcsúvá.

Izz a legelővőbb nő vagy férfi. Csak 1 doboz Maigrin használjon és maglapi könyveszetét. Egy kurához való doboz Maigrin ára K 6.— Készíti Palmis G. m. b. H. Berlin. Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-ut. 12.

Május 14. Oppnál és Fampouxnál angol részleges előtörések megkísérültek. A Bullecourt melletti harcok elkeseredetten folytak tovább. Szívós védekezésben az ellenség több támadásával szemben megtartották a falu romjait. St. Quentinben az ellenséges tüzelés okozta rombolás napról napra növekszik. Az Isonzo mentén a tűzérési csata megszakítás nélkül tart. Az ellenség tüze olykor a legnagyobb hevességre fokozódott. Az olasz gyalogság Plavanál rajtaütést kísérelt meg egyik magaslati támaszpontunk ellen, de rögtön lecsapó ellentámadásunkkal visszavetették.

Május 15. Az olasz harctéren Tolmeintől a tengerrig megkezdtek az olaszok támadásukat Isonzo-hadseregünk ellen, több mint 40 kilométer szélességben. A harctérület több pontján az olaszok mélyen tagozott támadó tömegei már agyánk és géppuskák tüzeben összeomlottak; így a Monte San Gabriél, a hol az ellenség felszerelését, puszkáját, sisakját eldobálva, teljes felbomlásban özönlött vissza. Csapatunk május 14-én teljes sikert aratott. Az ellenség több mint 1600 foglyot és több géppuskát hagyott a kezünkön. A csata szünet nélkül tart tovább. Nyugaton Ypern és Armentiéres között tart a tűzérési tevékenység. A Scarpenál és Monchnál rövid pergőtűzzel előkészített angol támadások a németek megsemmisítő tüzeiben nem tudtak kifejlődni. Bullecourtól délre és keletre ellenséges előtöréseket véresen visszaverték. Az Aisne- és a Champagne-arczvonalon több helyen a tűzérési harc ismét erősbödött; a Chemin des Dames magaslati állásai ellen Cornicytól keletre és Promestől északra időnként tekintélyes erejű támadások történtek. A St. Berthe-majort Malmaison erődjéről keletre több század lendülettel nekiküldésével eltolta és az ellenség visszafoglalás kísérleteivel szemben megtartotta. Szintúgy megtartották rajnai csapatok az ellenség négyeszer megismételt rohamával szemben azt az új vonalat, a melyet Sa-pigneultól északra a 108-as magaslaton május 13-án nyertek a francziák visszazorításával. Ail-lesnél, Craonnetől északra és a Corberny-Berry au Bac közötti uttól nyugatra és a francziák részleges előtörései eredménytelenek maradtak. A Maastól keletre ellenséges rohamcsapatoknak a Glance falu ellen intézett támadását visszaverték. — Légi harcban hat ellenséges repülőgép zuhant le a német vonalak mögött. Egy másik kényserlezárással volt kénytelen a németeknél földet érni.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Székács István, udvari tanácsos, uradalmi jószágigazgató, 75 éves korában, Budapesten. — MÁRTONFFY MÁRTON, udvari tanácsos, országgyűlési képviselő, 69 éves korában. — SCHWARZNER ÖDÖN, volt beregszászi királyi közigazgató, 70 éves korában, Beregszászon. — SÁRÓI SZABÓ PÉTER királyi közigazgató, 68 éves korában, Szászvároson. — Dr. MENTSIK FERENCZ, miniszteri tanácsos, a Munkásbiztosító Hivatal másodelnöke, 65 éves korában, Fiumében. — Makkoshetyei HETTYEY LAJOS, földbirtokos, 64 éves korában, Sümegen. — MARTINY ISTVÁN, magyar királyi bányatanácsos, a nagybányai bányahivatal vezetője, Budapesten. — KRIZMANITS IMRE, 54 éves korában, Zomborban. — Dr. MAZUR GYULA, ügyvéd, 51 éves korában, Homonnán. — FAKICS ERNŐ, tehetséges fiatal szobrászművész, a Jendrassik-klinikán 36 éves korában. — Dr. SIDLAUER ÁRMIN, miskolczi város egyik neves orvosa Abbaziában.

HABER HENRIKNE, szül. Spinner Katalin 82 éves korában, Komáromban. — CZORDA BÓDOGNE, szül. Radvány Etelka 81 éves korában. — Modorabáry özv. KOTZÓ PÁLNÉ, szül. De Adda Kornélia 77 éves korában, Budapesten. — ÖZV. MORVAY FERENCZNE, szül. Meridiesz Emilia 75 éves korában, Budapesten. — BICSOVSKY KÁROLYNÉ, született alsó- és felsőlövai Balugyánszky Mária ötvenkilenc éves korában, Pozsonyban. — ÖZVEGY KACSON LAJOSNÉ, Budapesten. — ÖZVEGY FORRAI HENRIKNE, született Karpeles Franciska. — PÁRTI IRÉN, élte virágjában, 18 éves korában, Budapesten. — LERCH KATINKA, 23 éves korában, Budapesten. — GÖNDÖR BORISKA, 19 éves korában, Budapesten.

EGYVELEG.

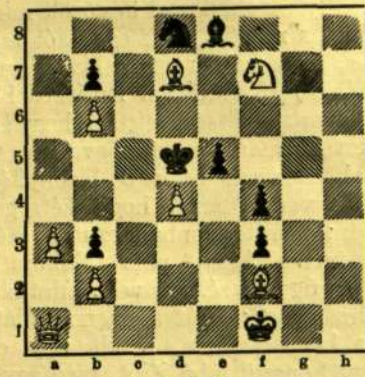
* A leghiresebb foka-tenyésztő hely, a Pribiloff-szigetek a Behring-csatorna mellett. A fókavadászok állítása szerint a fókák a japáni meleg tengeráramlat huzódta el, mely valami ismeretlen okból Aleuta-szigetcsoporthoz fordult. A fókák főedelede ugyanis a meleg áramban tenyésző halak.

A Csárdáskirályné nagysikerű operett összes ének- és zenészműveit gramofon hangfelvételen is meg-

jelentek. Kaphatók a mesés felvételek Wágner «Hangszer-Király»-nál, világhírű Columbia hangfelvétel és beszélgépgyár felvételei között (Budapest, József-körút 15. sz.) Daloskönyvet és lemezgyűjteményt 20 filléres bélyeg ellenében bérmentve küld a cég.

SAKKJÁTÉK.

3057. számú feladvány Fritson Károlytól, Bécs.

VILGOS.

Vilgós indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 16-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Elsüllyesztett gőzösök.*

Felolós szerkesztő: **HOITSY PÁL.**

Szerkesztőség címe: Budapest, IV., Vármeze-utca 11. Lapkiadó-találdóca Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4.)

MEGJELENT

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára.

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. **IMRE SÁNDOR**

az állami polgáriak tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Nagy 8-ad rétt, 248 lap.

Ára 8 korona.

E kötet Anyfal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc realisk. igazgató, Little Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelmi tanár, Rácz Gyula a főszerk. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következők a háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közmívelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölcse és a háború, elmékedések a jövőről; befejezőül: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A háborús helyzet megértéséhez nélkülözhetetlen kézikönyv a

ZSEBATLASZ

1917. évre.

HUSZONKÉT

igen érdekes földrajzi, külpolitikai, közgazdasági, statisztikai és háborús vonatkozású cikkel, nyolc kisebb, négy nagy színes térképpel és színes grafikonokkal.

Ára 3 korona 60 fillér.

A Magyar Földrajzi Intézet r.-t. kiadása.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és a

Franklin-Társulat (Méhner Vilmos-féle) könyvkiadóhivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4., valamint minden könyvkereskedésben.

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltóló, hidegtől és számkökögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott

Rozsnyay világhírű

Chinin-czukorkája

és **Chinin-csokoládéja**

Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milléniumi nagy éremmel kitüntetve és törvénytelenül védve. A valódi készítmény csomagoló-papírján Rozsnyay M. névvalálása látható. 1 doboz ára 12 fill. 25 doboz egy dobozban 8 korona.

Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a felfaláló: **Rozsnyay Mátys gyógyszerész.** Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

Pénzét vissza-fizetem, ha **tyukszem, szemölcs,**

hársmánygyógyászat a Ria-bárium 3 nap alatt fájdalom nélkül gyökérestől ki nem írja. Kékre, nemő hála- és köszönőiratok. — Ár 1048 fill. Jevővel tégelyenkint 1-75 korona, 3 tégely 4-50 kor., 6 tégely 7 kor. Riaművek Kassa 1. Postafiók 1279.

Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozni

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkek tartalmaz. Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenn tartott kisrepülőgépek (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

Két új magyar regény!

LANDAUER BÉLA:

A TANÁR

Az orvostanár regénye, a féltékeny szerelem és az orvosi kötelesség lelki harca

Ára 5 korona

IFJ. HEGEDÜS SÁNDOR:

A LÉLEKBUVÁR

Szenzációs regény, melyben a lélekbuvár drámai jelenetek közt felzabálja a lelket a testtel

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kaphatók minden könyvkereskedésben

Vadászsportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

czímű egyedüli magyar nyelvű ebtenyésztési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyedévre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

- 1. Széchenyi eszmevilága. I. Gaal Jenő, Beöthy Zsolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
- 2. A szikratávíró. A. Slaby tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta Wilhelm Bölsche, ford. Schöpflin Aladár. Kötve K 2.40
- 5. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
- 6. Az emberiség jövője. Irta Heinrich Lhotzky, fordította Schöpflin Aladár. Kötve K 1.20
- 7. A vagyon tudománya. Irta I. A. Hobson, fordította dr. Sidó Zoltán. Kötve K 2.—
- 8. A szociológia vázlata. Irta G. Palante, ford. dr. Mikos Lajos. Kötve K 1.60
- 9. A tömegek lélektana. Irta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
- 10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegyűjtötte Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 2.40
- 11. Henri Bergson filozófiája. Irta René Gillouin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
- 12. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
- 13. A francia irodalom főirányai. Irta G. L. Strachey, angolból ford. Schöpflin Aladár. Kötve K 1.60
- 14. A világegyetem élete. Irta Svante Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
- 15. Az ember helye a természetben. Irta Lenbossék Mihály dr. Kötve K 1.60
- 16. Az élet értelme és értéke. Irta Rudolf von Eucken, ford. Schöpflin Aladár. Kötve K 2.—
- 17. A gondolatszabadság története. Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—
- 18. Bevezetés a filozófiába. Irta dr. Jerusalem Vilmos. A harmadik német kiadás után fordította Schöpflin Aladár. Kötve K 2.40
- 19. Anglia története. Irta Pollard A. F. ford. Bálint Ernő. Kötve K 2.40
- 20. Az esztétika alapelvei. Irta Benedetto Croce, fordította Farkas Zoltán. Kötve K 2.—
- 21. A szociológia módszere. Irta Durkheim, fordította dr. Balla Antal. Kötve K 2.40

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Csizfűrdő. Gömörmege.

Rádióaktív jód-brómos sósfűrdő.
Teljes üzemen. Véranycserejét előmozdító ásvány-
viz. Ajánlható gyermekeknek, serülőknek, ideg-
betegeknek, gyomorbetegségeknél, érelmeszesedésben
szenvedőknek, stb. Gyógyvíz- és fűrdőismertetőt
küld a Fűrdőigazgatóság.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**

ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyen-
ruhák tisztítása soronkívül.

Jótállás a biztos eredményért!

Patkánin tökéletes biztos pat-
kányirtó szer (nem mé-
reg) emberre és háziállatokra nem ve-
szélyes. Reitter Oszkár nagybecskereki ny.
főkapitány és fajbaromfiellenőzőnek
találománya. 1 doboz 3 kor. Ismerető
leírást kérésre ingyen küld a Patkánin-gyár egyedüli el-
árulójára, a Torontáli Agrárbank R.-T., Nagybecskerek.

MARDOCHEUS

Irtá

Berczellényé Gajary Böske.

Ára 1 korona 50 fillér.

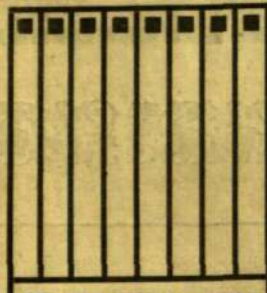
Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése

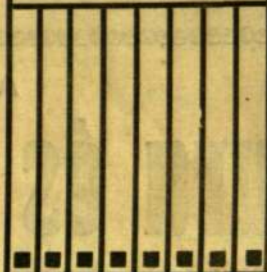
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet

Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2. szám, félemelet. (Deák-tér mellett.)

Hangjegykölcsönzőnk felölti a komoly és könnyebb zene-
fajokat, melyek az ujdonságokkal folyton kiegészítettek.
Előfizetés: 3 óra 15— K, 6 óra 28— K, 12 óra 52— K.
Az előfizetés beérkezéssel megküldjük kimerítő jegyzékünket.
Biztosíték 10 K, mely az előfizetés megszűnéskor visszaadatik.

Folyton Ujdonságok.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet
Budapest, IV., Sütő-utca 2. félem. (Deák-tér mellett)

Anthologia

Arany János legszebb műveiből

olcsó Kiadásban!!

Az Arany-ünnep alkalmából megjelent

Arany koszorú**Arany János költeményeiből**

Születése századik évfordulójának ünnepére.

A 300 oldalra terjedő szépen kiállított kötet ára
füzve 3 korona, kötve 5 korona.

A Franklin-Társulat Kiadása.

Kapható minden Könyvkereskedésben.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

MÁJUSI SOROZAT:**Lengyel elbeszélők.**Sienkiewicz, Stasiak, Orzeszko,
Szymansky, Przerwa-Tetmayer.

843—844. szám. Fordította Bánai Károly. Ára 72 fillér.

Ambrus Zoltán:

Régi és új szinművek.

Szinházi bírálatok.

845—846. szám. II. sorozat. Ára 72 fillér.

Beöthy Zsolt:

**Ferencz József királyunk
és Erzsébet királynénk
emlékezete.**

847. szám. Két beszéd. Ára 36 fillér.

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál

Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A legkellemesebb otthoni szórakozás, egy

„WÄGNER“-beszélőgép

Tölcséres vagy tölcsér nélküli!

Gyönyörű kiállítási
táru finom díjfa
vagy mahagoni
szekrény. Szaba-
dalmasított hangver-
seny-hangdobozzal
felszerelt. Rend-
kívül erős, zaj-
talanul működő
áramszervezete
évekig tartó hasz-
nát után sem
szorul javításra.
Hangja erős, tiszta
és élhető. — Ára
1000 darab acél-
tűvel (lemezek
nélkül) 100 kor.-tól 500 kor.-ig. | Lemezalbumok, a lemezek elhelyezésére
finom kivitelben darabja csak 6 korona.A „Wagner“ hang-
lemezek a legjobb
gyártmányok.Elsőrendű minő-
ségi anyagból ké-
szülnek, míllyal
hangvisszaadásuk
tökéletes, tiszta és
élhető. A 25 cm.
átmérőjű, rendkívül
sikerült felvételi
dupla hanglemezek
árba 6 kor. Erős-
hangú játszófük
1000 darabja 10—
15— és 20— K.**CSÁRDÁSKIRÁLYNÉ**Álom, Álom
Te rongyos élet

Egy a szívem, egy a párom

A jányok, a jányok

Hajmási Péter, Hajmási Pál

Mint egy bálványt, úgy imádlak

Három a kislány
Oh be durcás
Árva a ház
Drága szép muzsika
Tavaszi felhők
Már vége, már vége
Dai a három kislányról
Mágnás Miska, Hopeza Sári
Cintányéros csendű világ
Háború felvételek
Katonasors I. és II. rész
Tábori ének I. és II. rész
Halkéri I. és II. rész
Bakánóták I. és II. részKatonanóták I. és II. rész
Csillagfényes nyári éjjel volt
Nem látlak én téged többé
Megkerem a lisztes molnárt
Egy katona temetése
Kárd és rózsza
Estére indul az ezred
Vasárnap várom a bakánót
Messze mentél nagyon messze
Darumadár elszállt dél felé
Őszel arra ébredünk
Felmegyek az Uristenhez
Kalapomon piros rózsza
Tyűh, de kutyá Jókodvem vanMegjött a Sári
Harminczkettes bakagyerek
Kerekes András
Ácsi cigány
Buzsika tetőn
Kárpátok gerinczein
Zokogva sir az őszi szél
Mikor az est mesélni kezd
Zeuzsi kisasszony
Lesz még ünnep ezen a világon
Tiszaparti nóták
Egyszer mentem el a bába
Stb. stb.**WÄGNER**«Hangszer-Király» országosre elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélőgépek áruháza
Budapest, VIII., József-körút 15.

Fényképes lemez-jegyzék ingyen.

Telefon: József 71.

21. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 40 fillér.Előfizetési
feltételek:Egészévre — 30 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

A FŐTÉR A PLEBÁNIA-TEMPLOMMAL.

A GYÖNGYÖSI TŰZVÉSZ. — Jolty Gyula felvétele.